

PRIVREDNA
BANKA
SARAJEVO

Izvještaj o objavljivanju podataka i informacija Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo na dan 31.12.2024. godine

Maj, 2025. godine

Oznaka dokumenta: IZV-FIN- 2/25
Verzija: 1.0
Stepen povjerljivost: Javna upotreba

Ovaj dokument je namijenjen za javnu upotrebu

Evidentiranje izmjena i kontrole dokumenta

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
16.05.2025.	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Direkcija za računovodstvo i izvještavanje

Pregledao

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
21.05.2024.	1.0.	Prvi nacrt dokumenta	Uprava Banke
26.05.2025.	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Odbor za reviziju

Odobrio

Datum	Verzija	Broj odluke	Opis/Komentar	Autor
28.05.2025.	1.0	02- 72/25	Usvojeni dokument	Nadzorni odbor

1.	Uvod	4
2.	Opći podaci i informacije	5
2.1.	Osnivanje i djelatnost Banke	5
2.2.	Organizacioni dijelovi i struktura	6
2.3.	Zaposlenici Banke	8
3.	Vlasnička struktura, članovi nadzornog odbora i uprave banke	9
3.1.	Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima	9
3.2.	Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke	9
3.3.	Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	13
3.4.	Članovi Odbora za reviziju	15
3.5.	Članovi ostalih odbora i učestalost zasjedanja	16
3.6.	Funkcija Interne revizije	16
3.7.	Eksterna revizija	18
4.	Politika naknada	19
5.	Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima	20
5.1.	Opis strategija i politika upravljanja rizicima	20
5.1.1.	Kreditni rizik	22
5.1.2.	Rezidualni rizik	23
5.1.3.	Sistemske rizik	24
5.1.4.	Koncentracijski rizik	24
5.1.5.	Rizik druge ugovorne strane	25
5.1.6.	Rizik države	26
5.1.7.	Rizik klimatskih promjena i okolišni rizici	26
5.1.8.	Valutni rizik	27
5.1.9.	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	27
5.1.10.	Rizik odstupanja	29
5.1.11.	Rizik krive prinosa	29
5.1.12.	Rizik opcije	29
5.1.13.	Rizik likvidnosti	29
5.1.14.	Rizik tržišne likvidnosti	30
5.1.15.	Rizik finansiranja likvidnosti	30
5.1.16.	Rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja	31
5.1.17.	Rizik koncentracija izvora finansiranja	31
5.1.18.	Rizik unutardnevne likvidnosti	31
5.1.19.	Operativni rizik	31
5.1.20.	Rizik prekida rada i narušavanja rada sistema	33
5.1.21.	Rizik izvršenja, isporuka i upravljanja procesima	33
5.1.22.	Rizik klijenata, proizvoda i poslovne prakse	33
5.1.23.	Pravni rizik	34
5.1.24.	Rizik pranja novca i finansiranja terorizma	34
5.1.25.	Rizik kadrova	35
5.1.26.	Rizik informacione i komunikacijske tehnologije	35
5.1.27.	Kibernetski rizik (cyber)	35
5.1.28.	Rizik eksternalizacije	36
5.1.29.	Reputacijski rizik	37
5.1.30.	Rizik kapitala	37
5.1.31.	Strateški rizik	38
5.1.32.	Rizik profitabilnosti	38
5.1.33.	Poslovni rizik	38
5.2.	Ostali rizici koji nisu značajni	39
5.2.1.	Valutno inducirani kreditni rizik	39
5.2.2.	Kamatno inducirani kreditni rizik	39
5.2.3.	Rizik slobodne isporuke	39
5.2.4.	Rizik namirenja	39
5.2.5.	Rizik transfera	39
5.2.6.	Političko – ekonomski rizik	39
5.2.7.	Migracijski rizik	40

5.2.8. Tržišni rizik	40
5.2.9. Pozicijski rizik	40
5.2.10. Robni rizik	40
5.2.11. Rizik kreditne marže.....	40
5.2.12. Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik)	40
5.2.13. Rizik osnove (kamatni rizik).....	40
5.2.14. Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja	40
5.2.15. Upravljački rizik	41
5.2.16. Rizik usklađenosti	41
5.2.17. Rizik internih i eksternih prevara	41
5.2.18. Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu	41
5.2.19. Rizik štete na materijalnoj imovini	41
5.2.20. Rizik prekomjerne finansijske poluge	41
5.2.21. Rizik ulaganja.....	41
5.2.22. Rizik modela	42
5.2.23. Rizik nekretnina	42
5.3. Testiranje otpornosti na stres.....	42
5.4. Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima	42
5.5. Sistem izvještavanja o rizicima	43
5.6. Tehnike smanjenja rizika, kao i načini koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	43
5.7. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizičan profil, poslovnu politiku i strategiju.....	43
5.8. Povezanost rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom.....	44
5.9. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija	44
5.10. Politika finansiranja u skladu sa smjernicama za upravljanje rizicima koji proizilaze iz klimatskih i okolišnih rizika	46
6. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala	47
6.1. Regulatorni kapital	47
6.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	49
6.2.1. Podaci i informacije o zaštitnim slojevima kapitala	50
6.2.2. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala	50
6.2.3. Tržišni rizik: Standardizirani pristup	51
6.2.4. Kapitalni zahtjev za operativni rizik.....	52
6.3. Izloženost prema Kreditnom riziku	52
6.3.1. Definicija pojmova i metode za izračun.....	52
6.3.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke	53
6.3.3. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti	54
6.3.4. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti	56
6.3.5. Podjela izloženosti prema segmentaciji klijenata na mala preduzeća, srednja preduzeća, velika preduzeća, državne institucije i stanovništvo	57
6.3.6. Podjela izloženosti prema preostalim rokovima do dospijanja svih izloženosti i po kategorijama izloženosti	59
6.3.7. Podjela izloženosti prema značajnim privrednim granama	60
6.3.8. Vanbilansne izloženosti i ispravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti	61
6.3.9. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda	62
6.3.10. Korištenje kreditnog rejtinga.....	62
6.3.11. Pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite.....	63
6.4. Rizik klimatskih promjena i okolišni rizici	64
6.5. Stopa finansijske poluge	65
7. Likvidnost.....	67
8. Vlasnička ulaganja Banke	72
9. Kamatni rizik	73
10. ICAAP i ILAAP	74

11.	Podaci i informacije o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini	77
12.	Podaci i informacije o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom	77

1. Uvod

Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: Banka) priprema Izvještaj o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu: Izvještaj) sa stanjem na dan 31.12.2024. godine i za godinu koja se završila na taj dan. Izvještaj je dostupan na internet stranici Banke (<https://www.pbs.ba>) u sekciji Izvještaj o objavljivanju podataka ([https://www.pbs.ba/ona/Izvještaj o objavljivanju podataka](https://www.pbs.ba/ona/Izvještaj%20o%20objavljivanju%20podataka)).

Iznosi u ovom Izvještaju su iskazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izvještaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni rizični profil Banke, sa akcentom na sistem upravljanja Bankom, sistem upravljanja rizicima i kapitalom Banke, te politiku naknada, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti.

Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije koje su transparentne i potpune za informisanje javnosti, odnosno ključnih zainteresovanih strana (potencijalni investitori, klijenti itd.).

2. Opći podaci i informacije

Osnovne informacije obuhvataju podatke o poslovnom imenu Banke, sjedištu, djelatnostima za koje je Banka registrirana, organizacionim dijelovima Banke i broju zaposlenih na izvještajni datum 31.12.2024. godine.

2.1. Osnivanje i djelatnost Banke

Banka je osnovana Rješenjem Višeg suda u Sarajevu broj UF/I 2609/95 od 27.12.1995. godine pod nazivom Banka za obnovu i razvoj Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo usklađeno sa novim Zakonom kod Kantonalnog suda u Sarajevu broj UF/I-4579/00 od 05.02.2001. godine po nazivom BOR banka d.d. Sarajevo.

Statusnom promjenom pripajanja 01.10.2016. godine BOR banci je pripojena ranija Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Reg-16-005588 od 24.02.2017. godine Banka je promijenila naziv i posluje pod novim nazivom: PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO skraćeni naziv PBS d.d. Sarajevo.

Poslovno ime:	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo
Sjedište:	Obala Kulina bana br. 18, Sarajevo
Telefon:	+387 33 278 520
Fax:	+387 33 278 550
SWIFT:	PBSCBA22
E-mail:	info@pbs.ba
Internet stranica:	www.pbs.ba

Registracija Banke kod Registra Općinskog suda u Sarajevu:

ID broj : 4200293230009

Reg. broj: 65-0-0004-12

Banka je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

1. primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova,
3. izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca u skladu sa posebnim propisima,
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
7. finansijski lizing,
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo),
9. učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj i tuđi račun,
10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi),
11. upravljanje portfeljom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
16. usluge iznajmljivanja sefova,
17. posredovanje u poslovima osiguranja u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

Banka nije dio bankarske grupe.

2.2. Organizacioni dijelovi i struktura

Obavljanje poslova Banke vrši se u sjedištu, odnosno u pripadajućim poslovnim prostorijama u kojima su smješteni organizacioni dijelovi koji funkcioniraju u sklopu Centrale Banke, tj. direkcije, odjeli, kao i njihovi subordinirani dijelovi, ukoliko isti postoje, te poslovnim jedinicama.

Banka svoje poslovanje organizira kroz sljedeće organizacijske dijelove:

Direkcija - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke, oformljena iz strateških i/ili operativnih razloga organizovanja i obavljanja aktivnosti određenog poslovnog segmenta kao samostalan organizacijski dio na B1 nivou. U ovisnosti o regulatornim propisima, posebnim internim aktima definišu se direktne linije izvještavanja prema Nadzornom odboru .

Odjel - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke oformljen iz strateških i/ili operativnih razloga na B2 nivou zbog obavljanja određenih poslovnih aktivnosti u sklopu nekog drugog odjela, ili kao samostalan organizacioni dio na B1 nivou i kao takav odgovoran Nadzornom odboru.

Podružnica - obavljanje bankarskih poslova u dislociranim organizacijskim dijelovima organizira se po administrativno-teritorijalnom principu i to kroz Podružnice/agencije. Podružnica u svom sastavu može imati subordinirane organizacijske dijelove, tj. agencije.

Agencije - su nadležne za razvijanje i upravljanje poslovima sa fizičkim i pravnim licima u okviru nadležnosti utvrđenih internim aktima i poslovnom politikom Banke, kako bi se omogućilo postizanje glavnih strateških ciljeva Banke kroz: prodaju svih kreditnih proizvoda fizičkih lica, izvršavanje gotovinskih i bezgotovinskih operacija, te ostale aktivnosti u agenciji za klijente fizička i pravna lica uz osiguranje visokog nivoa kvalitete usluge, osigurati prodaju i usluge klijentima s ličnim bankarskim potrebama s posebnim osvrtom na segmentiranu kategoriju klijenata, kako bi se osigurala dobit i ostvarili poslovni i finansijski ciljevi.

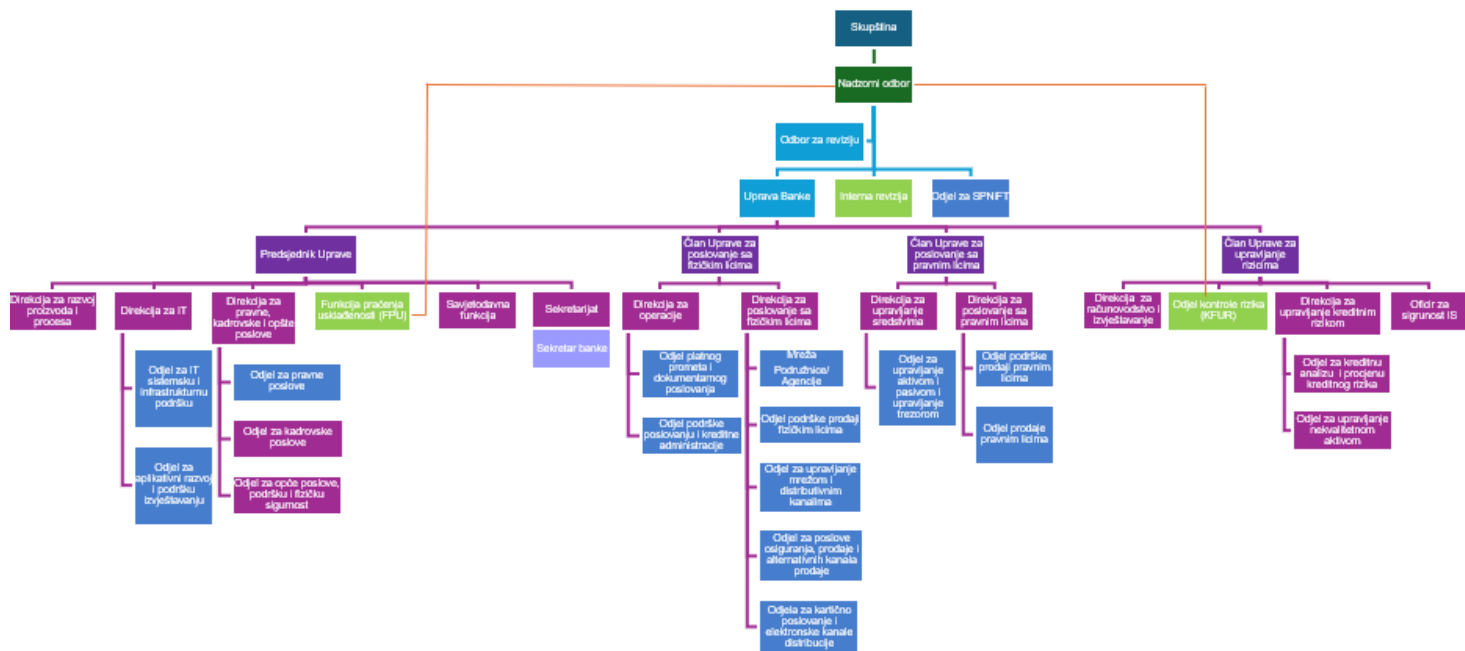
Kontrolne funkcije - Banka ima uspostavljene sljedeće kontrolne funkcije:

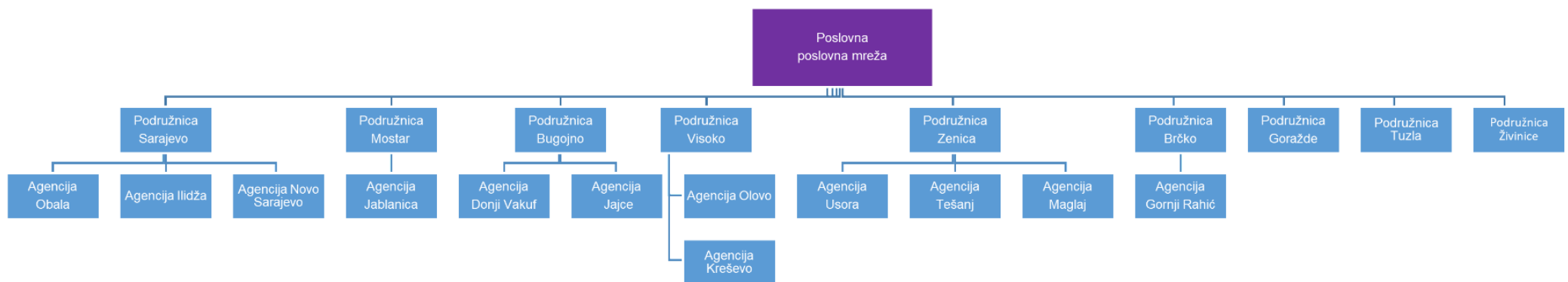
1. upravljanja rizicima,
2. praćenja usklađenosti i
3. interne revizije.

Iste su nezavisne i funkcionalno odvojene od organizacionih dijelova Banke u kojima se odvijaju poslovni procesi kojima se rizik preuzima, njihov je zadatak da takve poslovne procese prate, kontrolišu i ocjenjuju.

Savjetodavna funkcija - Savjetnici predsjednika Uprave - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke oformljen iz strateških i/ili iz operativnih razloga organizovanja i obavljanja aktivnosti određenog poslovnog segmenta kao samostalan organizacijski dio na B1 nivou.

Grafikon 1. Organizaciona šema Banke

Grafikon 2. Šema poslovne mreže Banke

2.3. Zaposlenici Banke

Na dan 31.12.2024. godine Banka ima 222 zaposlenih, od čega je 115 zaposlenika u poslovnoj mreži Banke.

3. Vlasnička struktura, članovi nadzornog odbora i uprave banke

3.1. Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

Spisak dioničara Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima Banke na dan 31.12.2024. godine:

Tabela 1. Pregled dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

Vlasnička struktura			
Red.br	Ime i prezime / naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritene dionice
1.	Pršeš Hamid	14,42%	
2.	Pobjeda Rudet d.d. Goražde	12,68%	
3.	Oković Halil	11,05%	
4.	ASA banka d.d. Sarajevo	9,76%	
5.	Deljo Zijad	8,61%	
6.	OKAC d.o.o. Goražde	6,90%	
7.	Đozo Hasan	6,38%	
8.	Pršeš Enver	5,14%	

3.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

U toku 2024. godine Nadzorni odbor djeluje u sastavu:

Rijad Raščić	Predsjednik
Aziz Šunje	Član
Mehmet Siner	Član
Almir Badnjević	Član
Hasan Đozo	Član

Tabela 2. Članovi Nadzornog odbora

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Rijad Raščić	Završio Ekonomski fakultet u Nišu, 1980. godine, Od 1983. godine, radio u UNIS RO Proizvodnja i prerada žice u Goraždu, na poslovima Plana i Analize. Od 1993, godine obnašao funkciju Predsjednika Bosansko-Podrinjskog Okruga Goražde, nakon Vašingtonskog sporazuma nastavlja sa funkcijom predsjednika BPK Goražde do maja 2000. godine. Predsjednik NO UNIS Pobjeda djl Goražde od 1993. -1998. godine.

		Član NO Razvojne banke Federacije BiH od osnivanja do 1999. god. Predsjednik NO UNION banke 2000.god. Predsjednik NO Pobjeda Rudet Goražde, Predsjednik NO neprofitne Fondacije Pomoć Muslimanima BiH, od novembra 2021. god..
2.	Aziz Šunje	Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu 1979. godine, na kojem je magistrirao 1985. godine, a zatim i doktorirao 1989. godine. Poznavalac je raznih polja u oblasti biznisa i jedan od najistaknutijih konsultanata u Bosni i Hercegovini u oblasti korporativnog upravljanja, poslovnog planiranja, strateškog menadžmenta i menadžmenta ljudskih resursa. Dugogodišnje radno iskustvo započinje 1980. godine kao Asistent, a potom kao Profesor na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu na katedri za Menadžment i organizaciju. U periodu od 1994. do 1995. bio je gostujući profesor na Loyola Marymounth University, a kao dobitnik Fulbright stipendije, u periodu od 1998. do 1999. bio je gostujući profesor i istraživač na Michigan State University. Član je Menadžment akademije i GEM Nacionalnog tima, te učesnik u velikom broju domaćih i internacionalnih projekata. Autor i koautor je mnogobrojnih knjiga i članaka.
3.	Mehmet Siner	Magistrirao je na Univerzitetu „Dokuz Eylül“ u Izmiru, na Odsjeku za ekonomiju. Ima licencu javnog računovođe i finansijskog savjetnika, licencu za korporativno upravljanje i licencu za kreditni rejting. Svoju profesionalnu karijeru započeo je nakon diplomiranja na univerzitetu. U periodu od 2003. do 2006. godine obavljao je poslove računovođe u različitim kompanijama iz privatnog sektora. Od 2006. godine radi na funkciji finansijskog direktora u kompaniji Kırloğlu Kimya San. ve Tic. A.Ş. Afyonkarahisar/Turska.
4.	Almir Badnjević	Prof. Doc. dr. Almir Badnjević završio je Elektrotehnički fakultet u Sarajevu 2008. godine, a potom i Master studij 2010. godine. Doktorirao je na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Zagreb (FER), Sveučilišta u Zagrebu 2015. godine. Profesionalnu karijeru započinje 2010. godine u firmi New Tehnology doo Sarajevo, kao Menadžer tehničkog odjela i menadžer kvalitete laboratorija. Od 2013. do 2014. godine radio je firmi Micom BH doo kao savjetnik za biomedicinski inženjering i mjerenja u medicini. Od 2014. godine do 2023. radio je kao direktora firme Verlab doo Sarajevo, a ujedno je osnivač i počasni predsjednik Društva za medicinski i biološki inženjering u BiH, punopravni predstavnik BiH u IFMBE i EAMBES. Od 2021. godine imenovan je za IEEE EMBS Istaknutog predavača (Distinguished lecturer).

		Od 2023. godine imenovan je za direktora Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH. U akademskoj karijeri, od 2015. godine počinje raditi kao docent i šef odsjeka za Genetiku i bioinžinjeri na Fakultetu za inžinjeri i prirodne nauke, Međunarodnog Burch Univerziteta. U zvanje docenta imenovan je i na Univerzitetu u Bihaću iz oblasti automatike i elektronike, te kao stručnjak iz prakse na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i Univerzitetu u Warwicku (Velika Britanija). Od 2018. godine imenovan je za vanrednog profesora u oblastima opće elektronike i bioinžinjeri, a 2019. godine na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu biva izabran u zvanje docenta iz oblasti farmaceutska informatika. Autor ili koautor je preko 80 poglavlja knjiga, knjiga, časopisa u žurnalima, te članaka sa međunarodnih konferencija. Dobitnik je mnogobrojnih priznanja i nagrada, te član akademskih i profesionalnih udruženja i organizacija.
5.	Hasan Đozo	Diplomirao je na mašinskom fakultetu u Sarajevu 1975. godine. Od 1976. godine u firmi Pobjeda Goražde obavljao je funkcije upravnika proizvodnje, direktora OURA, šefa komercijale, izvršnog direktora za marketing, te Izvršnog direktora u periodu od 2000. do 2003. godine. Od 2003. do 2016. godine obavljao je funkciju direktora marketinga u firmi Pobjeda Rudet, a zatim i funkciju direktora navedene firme u periodu od 2007. do 2016. godine (do odlaska u penziju). Član je Upravnog odbora Mikrokreditne fondacije MIKRO ALDI Sarajevo

Članovi Uprave Banke imenovani su 2022. godine na mandatni period od četiri godine, u sastavu:

Tabela 3. Članovi Uprave Banke

Članovi Uprave banke		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Hamid Pršeš	Ekonomski fakultet završio je u Sarajevu 1987. godine. Dugogodišnje radno iskustvo započinje po završetku fakulteta u firmi UNIS J.P. Azot Goražde, gdje je u periodu od 1988. do 1991. godine obavljao funkciju direktora Sektora za društveni standard, a potom i direktora Sektora finansija. Prije ulaska u bankarski sektor imao je dugogodišnje rukovodeće iskustvo na direktorskim pozicijama u privrednim društvima. Obnašao je visokopozicionirane funkcije u organima Uprave.

		BOR banci se pridružuje 1999. godine, u kojoj je 2003. imenovan za direktora. Od 2016. godine imenovan je za Predsjednika Uprave Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo u čijoj nadležnosti je: Direkcija za pravne, kadrovske i opšte poslove, Direkcija za IT, Direkcija za razvoj proizvoda i procesa, Funkcija praćenja usklađenosti, Sekretarijat i Savjetodavne funkcije.
2.	Bedina Jusičić Musa	Ekonomski fakultet u Rijeci završila je 1994. godine. Profesionalnu karijeru započinje 1996. godine u sektoru bankarstva, u Promdei banci Sarajevo, kao referent za devizno knjigovodstvo u Sektoru računovodstva. Od 1996. godine pridružuje se BOR banci kao saradnik u Kreditnom sektoru. Od 1999. do 2006. godine obavljala je funkciju direktora Sektora sredstava, nakon čega je imenovana za izvršnog direktora Sektora plasmana. U periodu od 2011. do 2016. godine obavljala je funkciju izvršnog direktora Sektora upravljanja rizicima. Od 2016. godine imenovana je za člana Uprave Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo, u čijoj nadležnosti je: Direkcija za upravljanje kreditnim rizikom, Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima, Direkcija za računovodstvo i izvještavanje i Oficir za sigurnost IS.
3.	Edin Kreštalica	Ekonomski fakultet u Sarajevu završio je 2003. godine. Na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu stekao zvanje magistra menadžmenta, smjer korporativno upravljanje. BOR banci se pridružuje 2003. godine kao saradnik u Sektoru plasmana. Od 2006. do kraja 2015. obavljao je funkciju direktora Sektora prodaje, rukovodioca Odjela poslova sa pravnim licima, Odjela kreditne analize i Odjela komisionih plasmana. U periodu od 2015. do 2016. godine obavljao je funkciju izvršnog direktora za oblast prodaje. Od 2016. godine imenovan je za izvršnog direktora Privredne banke Sarajevo dd Sarajevo. Nadležan je za Direkciju za poslovanje sa pravnim licima i Direkciju za upravljanje sredstvima.
4	Kemal Džabija	Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu. Profesionalnu karijeru u sektoru bankarstva započinje 01.01.2006. godine u Raiffeisen banci BiH gdje do 2013. godine obavlja različite funkcije (saradnik u finansijama, Direktor Filijale, Menadžer za prodaju). Početkom 2013. godine je radio u Sparkasse banci na poziciji voditelja tima za upravljanje mobilnim prodajnim snagama. U periodu od 2013. do 2016. bio je zaposlen u Sberbank dd BiH na poziciji Direktora regije Sarajevo. Od 2016. godine imenovan je za savjetnika direktora BOR banke dd Sarajevo, a zatim i izvršnog direktora Privredne banke dd Sarajevo u

čijoj nadležnosti je Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima i Direkcija za operacije.

Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

Tabela 4. Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Red.br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija apsolutno	Broj neizvršnih direktorskih funkcija apsolutno	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Rijad Raščić	-	-	-	-	-
2.	Aziz Šunje	-	-	-	-	-
3.	Mehmet Siner	1	1	-	-	-
4.	Almir Badnjević	-1		-	-	7
5.	Hasan Dozo	-	-	-	-	-
6.	Hamid Pršeš	-	-1	-	-	-
7.	Bedina Jusičić Musa	-	-	-	-	-
8.	Edin Kreštalica	-	-	-	-	-
9.	Kemal Džabija	-	-	-	-	-

3.3. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Uslovi za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora su propisani Politikom sa procedurom za izbor i procjenu ispunjavanja uslova za članove Nadzornog odbora i samoprocjenu rada, a uslovi za procjenu članova Uprave su propisani Politikom i procedurama za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove Uprave i nosioce ključnih funkcija.

Članovi organa Banke moraju da imaju:

- **Dobar ugled.** Smatra se da član Nadzornog odbora i član Uprave ima dobar ugled ukoliko ne postoji dokaz o suprotnom, te ukoliko nema razloga za osnovanu sumnju u njegov ugled. Smatra se da član Nadzornog odbora i član Uprave nema dobar ugled ukoliko njegovo lično ili poslovno ponašanje izaziva značajnu sumnju u njegovu sposobnost da osigura adekvatno, efikasno i oprezno upravljanje Bankom.
- **Odgovarajuće stručno znanje i sposobnost.** Odgovarajućim stručnim znanjem smatra se najmanje završen diplomski studij u skladu s propisima kojima se uređuje naučna djelatnost i visoko obrazovanje (VSS-VII stepen stručne spreme, odnosno obrazovanje prvog ciklusa – 240 ECTS ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja), ili diploma stečena u inostranstvu koja je ekvivalentna diplomi visokog obrazovanja stečenoj u BiH. Iskustvo, koje može biti stečeno na akademskim, upravnim ili drugim radnim mjestima, te u upravljanju, nadzoru ili kontroli banaka ili drugih finansijskih institucija. Članovi organa trebaju imati znanja potrebna za adekvatno razumijevanje poslovanja banke i rizika banke, odnosno trebaju biti u mogućnosti dokazati da će ih steći u razumnom roku.
- **Iskustvo, procjena iskustva uključuje provjeru mogućnosti kandidata da kritički preispituje odluke i djelotvorno upravlja Bankom,**

- **Nezavisnost, vremenska posvećenost**, tj. da samostalno obavljaju svoju funkciju u interesu Banke i bez uticaja drugih osoba koje mogu dovesti do sukoba interesa, te spremnost i mogućnost članova organa upravljanja za posvećivanje dovoljnog vremena u radu organa Banke.
- **Raznolikost**, u postupku izbora i imenovanja članova Nadzornog odbora, Banka u obzir uzima širok raspon kvaliteta i kompetencija kandidata s ciljem zastupanja različitih stavova i iskustva, te nezavisnog mišljenja i opreznog odlučivanja.

Postupak procjene:

- Banka nema posebno imenovan Odbor za imenovanje, tako da funkciji Odbora za imenovanje i procjenu za članove Uprave vrši Nadzorni odbor. Sekretar pruža neophodnu podršku, koordinira i neposredno sarađuje sa Nadzornim odborom po pitanju procjene predsjednika/članova Uprave Banke. Nadzorni odbor, po potrebi, u svom radu može sarađivati i s drugim organizacijskim jedinicama Banke, u svrhu prikupljanja svih potrebnih podataka za procjenu.

Osnovni zadaci Nadzornog odbora su da:

- provodi postupak inicijalne procjene po osnovu propisane dokumentacije,
- provodi postupak redovne godišnje i vanredne procjene primjerenosti.

Na osnovu provedenog postupka Nadzorni odbor utvrđuje rezultate procjene u formi Zaključka. Rezultat procjene mora imati jasan rezultat procjene i to „može biti kandidat“ ili „ne može biti kandidat“. Procjena pored zaključka mora imati obrazloženje provedenog postupka i evidenciju dokumentacije na bazi koje je Nadzorni odbor izvršio procjenu.

- Banka je dužna izvršiti procjenu primjerenosti kandidata predloženih za članove Nadzornog odbora, kao i već imenovanog predsjednika i/ili člana Nadzornog odbora:
 - prije imenovanja kandidata za članove Nadzornog odbora Banke i podnošenja zahtjeva Agenciji za izdavanje prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana/ova Nadzornog odbora (inicijalna procjena),
 - godišnje, kao redovnu godišnju procjenu već izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora, s ciljem utvrđivanja njihove stalne primjerenosti za obavljanje funkcije na koju su imenovani, pri čemu se vodi računa o primjerenosti Nadzornog odbora u cjelini (redovna procjena),
 - vanredno, kada nastupe okolnosti za provjeru primjerenosti, odnosno u slučaju opravdane sumnje da član, tokom mandata, ne ispunjava propisane kriterije (vanredna procjena primjerenosti).
- Prilikom procjene pojedinih članova Nadzornog odbora, Banka vrši procjenu Nadzornog odbora kao cjeline, a određeni nedostaci u ukupnoj procjeni ne znače da pojedini član ne ispunjava neke ili sve uslove. Predsjednik i članovi Nadzornog odbora, odnosno kandidat za funkciju člana Nadzornog odbora dužan je redovno godišnje obavještavati Banku o svim promjenama koje utiču na njegovu primjerenost za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku.

U 2022. godini uz prethodnu saglasnost regulatora imenovana je Uprava u istom sazivu.

3.4. Članovi Odbora za reviziju

Dana 21.08.2023. godine, Nadzorni odbor donio je Odluku o imenovanju predsjednika i članova Odbora za reviziju Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo, na mandatni period od četiri godine počev od 01.09.2023. godine, u sastavu:

1. Muhamed Hubanić Predsjednik Odbora
2. Midhat Oković Član
3. Dragan Prusina Član
4. Rehad Deljo Član
5. Kenan Kanlić Član

Tabela 5. Članovi Odbora za reviziju

Članovi Odbora za reviziju		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Muhamed Hubanić	Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Radnu karijeru započeo je u firmi Pobjeda -Rudet dd Goražde 2008. godine, a 2015. godine imenovan je za direktora navedene firme.
2.	Kenan Kanlić	dr.sci. Kenan Kanlić diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu Sarajevo 2003. godine, a potom magistrirao na istom fakultetu 2006. godine. Doktorirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu 2017. godine. Od 2003. profesionalnu karijeru započeo je u Ministarstvu privrede BPK-a Goražde, potom na funkciji direktora JP Bosanskopodrinjske šume d.o.o. Goražde, pa direktora Kantonalne uprave za civilnu zaštitu BPK-a Goražde. Trenutno obnaša dužnost Zastupnik u Skupštini BPK-a Goražde.
3.	Dragan Prusina	Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, magistrirao i doktorirao u Banja Luci. Posjeduje certifikat za ovlaštenog revizora. Dugogodišnje radno iskustvo započeo je 1989. godine u firmi TP Brotnjopromet kao šef finansija, a zatim kao direktor iste firme. U periodu od 1992. do 2006. godine radio je u firmama JP PTT Herceg-Bosne kao ekspert za ekonomiku pri Sektoru investicija, Općini Čitluk kao Predstojnik Odjela finansija i zamjenik načelnika, Zamjenik ministra industrije i rudarstva u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, te kao zamjenik generalnog direktora Porezne Uprave FBiH, savjetnik ministra za fiskalni sustav u Ministarstvu finansija FBiH. Trenutno obnaša funkciju direktora JP NIO Službeni list BiH
4	Midhat Oković	Midhat Oković rođen je 1989. godine. Diplomirao je 2018. godine na Univerzitetu Union-Nikola Tesla u Beogradu, na kojem je završio i master studij 2019. godine. Od 2011. godine zaposlen je u firmi Okac doo Goražde na poziciji zamjenik direktora, te kao direktor u firmi Goraždeputevi dd od 2015. godine.
5	Rehad Deljo	Završio je Mašinski fakultet u Sarajevu. Posjeduje dodatna znanja iz oblasti upravljanja sistemima, biznisa i organizacije, kao i ovladavanja društvenim sistemima.

		Obnašao je funkciju predsjednik skupštine Obrtničke komore BPK, kao i više udruženja na području BPK. Trenutno obnaša funkciju Predsjednika saveza pčelara F BiH. Osnivač je, vlasnik i direktor zadruge Medina Goražde.
--	--	--

3.5. Članovi ostalih odbora i učestalost zasjedanja

Obzirom na veličinu Banke i internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslova Nadzorni odbor samostalno izvršava zadatke Odbora za rizike, Odbora za naknade i Odbora za imenovanja.

Sjednice Nadzornog odbora i Odbora za reviziju održavaju se minimalno kvartalno.

3.6. Funkcija Interne revizije

Rad Interne revizije Banke je usklađen sa Zakonom o bankama, Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, Poveljom Interne revizije Banke te Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke. Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada. Prioritizacija oblasti Interne revizije Banke je bazirana na profilu rizičnosti u poslovanju Banke uz odgovarajuću procjenu tih rizika, te se kao takva koristi za izradu strateških (trogodišnji ciklus) i godišnjih operativnih planova Interne revizije. U ovu svrhu, Banka je razvila specifičnu metodologiju procjene rizika.

Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

Svrha interne revizije jeste da pruži nezavisno i objektivno uvjeravanje i konsultantske/savjetodavne usluge, sa ciljem unapređenja poslovanja Banke. Interna revizija je nezavisna samostalna funkcija koja ispituje i ocjenjuje aktivnosti Banke i njenih organizacionih dijelova.

Cilj interne revizije je pružanje usluga koje trebaju pomoći Upravi u efikasnom izvršavanju njihovih obaveza, provjeravajući da li je provođenje upravljačkih i kontrolnih mehanizama odgovarajuće, ekonomično i dosljedno u odnosu na zakonske propise, metodologiju rada, interne akte i ugovore i druge propise, dajući preporuke i savjete u vezi sa aktivnostima koje su predmet revidiranja.

Kontrolna funkcija interne revizije pomaže Banci u ostvarivanju ciljeva primjenom sistematičnog i discipliniranog pristupa ocjeni i poboljšanju efikasnosti procesa upravljanja rizikom, kontrolama i procesima rukovođenja.

Uloga interne revizije je da na osnovu utvrđivanja potencijalnih rizika u procesima i aktivnostima:

- Identifikuje i procijeni potencijalne rizike za poslovanje banke;
- Provjerava primjerenost kontrola uspostavljenih kako bi se osigurala usklađenost sa politikama i procedurama i sa strategijom rizika Banke;
- Ocjenjuje pouzdanost i tačnost finansijskih informacija i izvještaja;
- Ocjenjuje adekvatnost upravljanja imovinom, zbog zloupotrebe, lošeg upravljanja, grešaka, prevara i nepravilnosti;
- Ocjenjuje učinkovitost i djelotvornost poslovanja;
- Prati preporuke kako bi se osiguralo poduzimanje odgovarajućih korektivnih radnji;
- Obavlja nerutinske angažmane s izražavanjem uvjerenja, što uključuje revizije projekta, posebne zahtjeve i posebne istrage. Revizije projekta imaju za cilj davanje preporuka u

ranijoj fazi projekta. Posebni zahtjevi i posebne istrage su neplanirani revizijski angažmani koji se obavljaju na zahtjev Uprave, Odbora za reviziju ili Nadzornog odbora;

- Obavlja formalne konsultantske angažmane. Oni su dio godišnjeg plana revizije, dogovoren s Upravom i namijenjen poboljšanju upravljanja Bankom, upravljanja rizicima i internih kontrola;
- Koordinira s vanjskom revizijom i drugim kontrolnim funkcijama u Banci kako bi se osigurala odgovarajuća pokrivenost i izbjeglo dupliciranje napora.

Kontrolna funkcija Interne revizije Banke Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke daje nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, daje savjete i preporuke za unapređenje postojećeg sistema internih kontrola i poslovanja Banke, kao i da pruža pomoć Nadzornom odboru i Odboru za reviziju u ostvarivanju njihovih ciljeva, primjenjujući sistematičan, disciplinovan i dokumentovan pristup vrednovanju i unapređenju postojećeg načina kontrole, upravljanja rizicima i rukovođenja procesima.

Internu reviziju imenuje Nadzorni odbor Banke, koji određuje visinu plate i druge uslove koji treba da osiguraju najviše standarde u realizaciji odgovornosti internog revizora.

Tokom obavljanja kontrolne funkcije, Interna revizija sačinjava sljedeće izvještaje:

1. izvještaji o provedenim kontrolama/revizijama, operativni izvještaji;
2. izvještaj o izvršenju prijedloga i preporuka (follow up izvještaji) na kvartalnoj osnovi;
3. vanredni izvještaji (ukoliko ih ima);
4. izvještaji o radu funkcije Interne revizije na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou.

Interna revizija treba da obuhvati praćenje i pregled svih područja poslovanja Banke koja nose rizik, a prioritet u praćenju i pregledu od strane internog revizora će biti poslovne transakcije sa većim stepenom rizika, prema izvršenoj klasifikaciji, što je detaljno razrađeno u godišnjem Planu rada Interne revizije.

Nakon obavljenih testova i izvedenih zaključaka Interna revizija sačinjava izvještaj u pisanom obliku, koji se prije dostavljanja Odboru za reviziju, razmatra sa rukovodstvom dijela Banke koji je bio predmet revizije, odnosno sa Upravom Banke.

Zaključci Interne revizije su formalizovani u pisanim izvještajima koji sadrže i prijedloge za neophodne korektivne aktivnosti. Izvještaji Interne revizije su pravovremeni, jasni, sažeti i dostavljaju se Odboru za reviziju, a informiše se Uprava Banke. Odbor za reviziju u skladu sa svojom procjenom i odlukom najmanje kvartalno informiše Nadzorni odbor o nalazu Interne revizije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta interna revizija je organizaciono zastupljena sa dva radna mjesta i to Glavni Interni revizor Banke i Interni revizor.

Dakle, za vršenje funkcije Interne revizije u Banci predviđena su dva radna mjesta.

U skladu sa članom 13. Odluke o upravljanju informacionim sistemom u banci („Službene novine Federacije BiH“ broj 81/17), Banka je dužna provoditi internu reviziju informacionog sistema u skladu sa propisima Agencije koji regulišu oblast interne revizije banke, a na osnovu definiranog programa rada interne revizije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta nije planirano dodatno radno mjesto u Funkciji interne revizije za reviziju informacionog sistema, te su revizor dani vezano za reviziju informacionog sistema raspodijeljeni unutar postojećih kadrovskih kapaciteta funkcije interne revizije.

3.7. Eksterna revizija

Reviziju finansijskih izvještaja Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo za 2024. godinu, izvršila je revizorska kuća BDO BH d.o.o. Sarajevo, a na osnovu prethodne saglasnosti FBA broj 04-1-3-3542-5/24 od 26.07.2024. godine i odluke Skupštine Banke broj:01-25/24 od 23.09.2024. godine.

4. Politika naknada

Politika naknada je utvrđena i određena Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom, koji je usvojio Nadzorni odbor Banke 28.02.2020. godine. U okviru razmatranja i usvajanja predmetnog internog akta, Nadzorni odbor je u funkciji Odbora za naknade razmatrao politiku naknada Banke. Uprava Banke je na svojoj 123. sjednici razmatrala prijedlog revidiranog akta u vezi s platama i naknadama te je odlučivanje o usvajanju istog odloženo za naredni period, zbog izmjena u pogledu utvrđivanja minimalne plate u FBiH kao i planiranih promjena unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta početkom 2025.godine. Banka nije primjenjivala sistem varijabilnog nagrađivanja odnosno nije donesena odluka o isplati varijabilnih naknada. Primjenjeni sistem plata i naknada u Banci u 2024. godini se odnosi na fiksne naknade. Na svojoj 8. sjednici Nadzorni odbor je usvojio u prijedlogu informaciju o svim zaradama, naknadama i drugim primanjima Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodstva Banke koji prijedlog je Skupština Banke usvojila na svojoj 54. sjednici 18.04.2024. godine.

Nakon implementacij novog informacionog sistema stvorene supretpostavke za kvalitetnije praćenje kako individualnog tako i kolektivnog radnog učinka i ostvarivanja rezultata što će omogućiti implementaciju sistema varijabilnog nagrađivanja koji će biti usklađen sa zahtjevima važeće regulative i isti će se primijenjivati i na identifikovane zaposlenike.. Imajući u vidu predhodno navedeno sva tabelarno prikazana primanja predstavljaju fiksne naknade zaposlenika.

Tabela 6. Pregled naknada po poslovnim područjima

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Bruto naknada
Upravljanje sredstvima	9	353
Poslovanje sa stanovništvom	129	2.928
Poslovanje sa pravnim licima	7	292
Uprava i kontrolne funkcije	15	1.758
Ostali	62	3.135
Ukupno	222	8.466

Tabela 7. Naknade po kategorijama zaposlenika

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Bruto naknada
Nadzorni odbor	5	76
Uprava banke	4	1.243
Kontrolne funkcije	11	515
Ostali identifikovani zaposlenici	41	2.283
Ukupno	61	4.117

Kod četiri zaposlenika Banke isplaćene su naknade u toku 2024. godine veće od 100 hiljada KM.

5. Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima u Banci uspostavljen je na način da obuhvata sve rizike koje Banka smatra značajnim i kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

5.1. Opis strategija i politika upravljanja rizicima

Cilj cjelokupnog sistema upravljanja rizicima jeste osigurati pravovremenu identifikaciju i adekvatno upravljanje svim materijalno značajnim rizicima koji proizilaze iz poslovanja Banke.

Osnovni ciljevi upravljanja rizicima su:

- Razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke, sadržanom u dokumentu Strateški plan poslovanja za period 2024. - 2028. godine;
- Minimiziranje negativnih efekata na kapital i profitabilnost Banke;
- Održavanje adekvatnosti kapitala;
- Održavanje likvidnosti na nivou koji obezbjeđuje novčane tokove za planirane poslovne aktivnosti;
- Izbjegavanje visokog nivoa koncentracija izloženosti riziku i
- Usklađenost sa zakonskom regulativom.

U svom poslovanju Banka se rukovodi osnovnim načelima upravljanja rizicima:

- **Razdvajanje odgovornosti** - Upravljanje rizicima je odvojeno od aktivnosti preuzimanja rizika.
- **Načelo konzervativnosti** - U slučaju postojanja bilo kakve sumnje o nekom riziku, modelu ili poslovnoj aktivnosti, Banka će primjeniti konzervativan pristup, odnosno rukovoditi se nepovoljnijim scenarijom.
- **Sukob interesa** - Banka će poduzeti sve mjere u cilju izbjegavanja sukoba interesa u okviru njenih poslovnih aktivnosti. Interni sukob interesa se izbjegava kroz adekvatnu organizacionu strukturu, razdvajanje odgovornosti, jednoznačne linije izvještavanja i sistema nagrađivanja.
- **Odgovornost** - U sistem upravljanja rizicima su aktivno uključeni Uprava, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke.
- **Implementacija novih proizvoda** - Prije uvođenja novog proizvoda, poslovnog segmenta ili prije ulaska na nove tržišne segmente potrebno je provesti neovisnu analizu svih mogućih rizika.
- **Pravna usklađenost** - Banka kontinuirano osigurava da se njene poslovne aktivnosti odvijaju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i internim regulativama.
- **Transparentnost** - Kanalima komunikacije se osigurava razmjena informacija sa svim internim i eksternim zainteresovanim stranama.

Za upravljanje rizicima odgovorni su svi zaposlenici Banke u okviru svoje uloge u poslovnom procesu, te se očekuje da svi zaposlenici provode Strategiju upravljanja rizicima što podrazumijeva jasno razumjevanje iste kako bi bila inkorporirana u sve poslovne procese.

Strategija upravljanja rizicima je krovni akt iz kojeg proizilaze i sa kojim su usklađeni ostali interni akti iz oblasti upravljanja značajnim rizicima u Banci.

Nadzorni odbor redovno godišnje usvaja Strategiju upravljanja rizicima usklađenu sa ukupnom poslovnom strategijom i ista je osnov integrisanog procesa upravljanja značajnim rizicima identifikovanim u Banci. Strategijom upravljanja rizicima Banka je definisala sljedeće:

- Ciljevi i osnovni principi preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci;
- Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS);

- Analiza rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te
- Osnovni elementi ICAAP-a i ILAAP-a Banke.

Uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost aktivnosti Banke na tržištu na kojem djeluje (FBiH) Banka je utvrdila da je izložena ili bi mogla biti izložena prema 33 rizika koji za Banku predstavljaju sljedeće značajne rizike:

Kreditni rizik:	kreditni rizik, rezidualni rizik, sistemski rizik, koncentracijski rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik države, rizici povezani sa klimatskim promjenama i okolišni rizici
Tržišni rizik:	valutni rizik
Kamatni rizik:	kamatni rizik u bankarskoj knjizi, rizik odstupanja, rizik krive prinosa, rizik opcije
Rizik likvidnosti:	rizik likvidnosti, rizik tržišne likvidnosti, rizik finansiranja likvidnosti, rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja, rizik koncentracije izvora finansiranja, rizik unutardnevne likvidnosti
Operativni rizik:	Operativni rizik, Prekid rada i narušavanje rada sistema, Izvršenje, isporuka i upravljanje procesima, Klijenti, proizvodi i poslovne prakse, pravni rizik, rizik pranja novca i finansiranja terorizma, rizik kadrova, rizik informacione i komunikacijske tehnologije, kibernetiski rizik, rizik eksternalizacije
Ostali rizici:	reputacijski rizik, strateški rizik, poslovni rizik, rizik profitabilnosti, rizik kapitala

Rizici koji su prepoznati kao rizici koji nisu značajni za Banku, a obavezan su dio sistema upravljanja rizicima su: valutno inducirani rizik, kamatno inducirani rizik, rizik slobodne isporuke, rizik namirenja, rizik transfera, političko-ekonomski rizik, migracijski rizik, tržišni rizik, pozicijski rizik, robni rizik, rizik kreditne marže, rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik), rizik osnove (kamatni rizik), rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja, rizik internih i eksternih prevara, odnos s radnicima i sigurnost na radnom mjestu, rizik štete na materijalnoj imovini, rizik usklađenosti, rizik modela, upravljački rizik, rizik prekomjerne finansijske poluge, rizik ulaganja, rizik nekretnina.

Shodno materijalnom značaju za identifikovane značajne rizike propisan je set politika i procedura u skladu sa važećom regulativom kojima se detaljnije uređuje upravljanja rizicima te definišu osnovni limiti u odnosu na koje će se analizirati izloženost rizicima. Politike se ažuriraju minimalno jednom godišnje ili po potrebi i češće, a odobravaju ih nadležni organi Banke.

Banka je internim aktom Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) uspostavila okvir za sklonost preuzimanja rizika u skladu sa poslovnim ciljevima, planovima, strategijom i politikama. Osnovna svrha je utvrditi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila svoje poslovne ciljeve, te su u istom sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju, kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

Analizom rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena koja je dio Strategije upravljanja rizicima utvrđena je interna metodologija procjene značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena na osnovu koje se procjenjuje nivo izloženosti značajnih rizika, prvenstveno imajući u vidu njihov uticaj na ICAAP, ILAAP i profitabilnost Banke.

Na osnovu Strateškog plana poslovanja, Srednjoročnog plana poslovanja, Plana poslovanja, Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom, Plana likvidnosti i plana izvora finansiranja i Plana kapitala, te analize značajnih rizika, Banka je definisala strateške pokazatelje koji se prate na kvartalnom nivou.

Prikaz istih sa izračunom na 31.12.2024. godine dat je u tabeli u nastavku:

Tabela 8. Strateški pokazatelji na 31.12.2024. godine

Strateški pokazatelji izloženosti rizicima	31.12.2024.
Kreditni rizik	
Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima	3,63%
Pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti	92,06%
Stopa rasta nekvalitetnih kredita (u odnosu na 31.12. prethodne godine)	-13,35%
Rizik likvidnosti	
Koeficijent pokrića likvidnosti LCR	206,17%
LDR (omjer kredita i depozita)	75,64%
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)	148,54%
Rizik profitabilnosti	
Profitabilnost imovine (ROAA)	1,79%
Profitabilnost kapitala (ROAE)	16,03%
Rizik kapitala	
Regulatorni kapital u hKM	72.104
Stopa adekvatnosti regulatornog kapitala	18,58%
Stopa finansijske poluge	10,60%

U 2024. godini poslovni model Banke zasnovan je na tradicionalnom bankarstvu sa kontinuiranim jačanjem retail segmenta uz održavanje corporate segmenta u skladu sa definisanim strateškim ciljevima. Generisanje kamatnog prihoda u okviru poslovnog modela i dalje je dominantan generator profitabilnosti Banke.

Kroz svoj poslovni model Banka je u 2024. godini ostala prepoznatljiva na tržištu i svoju konkurentnost gradi na stalnom unapređivanju pristupa klijentu i brzini odgovora na klijentove potrebe, uz adekvatno upravljanje rizicima kojima je izložena u poslovanju.

Obzirom na dinamičnost promjena u poslovnom okruženju, Banka redovno analizira poslovni model i isti definiše Strateškim planom poslovanja. Izbor poslovnog modela Banke kojem je prilagođena bilansna struktura ovisi o nizu drugih faktora koji utječu na ukupan rizični profil Banke. Imajući u vidu dinamična kretanja u primjeni novih tehnologija u bankarskom poslovanju, Banka kontinuirano ulaže u kvalitet informatičke podržanosti poslovnih procesa i kontinuirano teži višem stepenu digitalizacije i finansijske inkluzije. Krajem 2024.godine Banka je implementirala novi informacioni sistem kao dodatnu podršku razvoju poslovnih procesa i unapređenju kvaliteta usluga i ukupnog zadovoljstva klijenata.

5.1.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki.

U ukupnoj rizičnoj aktivni najveće učešće se odnosi na izloženost kreditnom riziku. Zahtjeve u procesu upravljanja kreditnim rizikom Banka osigurava kroz dizajn kreditnog procesa definisanim Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom i setom internih akata koji su obavezujući po važećoj regulativi i koji se svakodnevno primjenjuju u praksi, a kojima se detaljno opisuje način odvijanja kreditnog procesa u Banci.

Kreditni proces minimalno obuhvata:

- Odobravanje izloženosti;
- Praćenje rizičnosti izloženosti;
- Analizu izloženosti kreditnom riziku;

- Sistem ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika;
- Postupanje sa nekvalitetnim izloženostima;
- Postupanje sa restrukturiranim izloženostima;
- Raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika i
- Uredno vođenje kreditnog dosijea prema propisanom sadržaju.

Procesom od prijema kreditnog zahtjeva do donošenja odluke nosioca ovlasti i realizacije iste, upravlja funkcija ugovaranja putem nadležnih direkcija koje izvršavaju ovu funkciju. Svi regulatorno propisani zahtjevi vezani za ovaj segment kreditnog procesa uključeni su i detaljno opisani u Politici sa procedurom kreditiranja pravnih lica i Proceduri kreditiranja fizičkih lica. Funkcija podrške kroz Direkciju za operacije obavlja i administrira proces naplate kreditnih potraživanja. Za uspostavu poslovnog odnosa nadležne su Direkcija za poslovanje sa pravnim licima, Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima uključujući Poslovnju mrežu.

Kreditni rizik se mjeri praćenjem nivo izloženosti prema pojedinačnim licima i grupama povezanih lica, privrednim granama, ročnosti, namjeni proizvoda, valuti, prosječnoj vjerovatnoći defaulta, stopi ulaska u default, sredstvima obezbjeđenja, rasporedu na propisane klase izloženosti i drugim relevantnim parametrima za upravljanje ovim rizikom.

Direkcija za upravljanje kreditnim rizikom nadležna je za procjenu kreditnog rizika kroz analizu kreditnih prijedloga po kreditnim zahtjevima klijenata koju dostavljaju nadležne direkcije koje preuzimaju rizik.

Za praćenje i postupanje sa nekvalitetnim izloženostima nadležna je Direkcija za upravljanje kreditnim rizikom-Odjel za upravljanje nekvalitetnom aktivom, a isto je regulisano Procedurama restrukture i naplate potraživanja nekvalitetne aktive.

Tokom 2024.godine Odjel kontrole rizika bio je nadležan za analizu izloženosti kreditnom riziku koja podrazumijeva kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, te analizu koncentracija prisutnih u kreditnom portfoliju, praćenje i kontrolu zakonski i interno definisanih limita koji su detaljno definisani Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom, Politikom sa procedurama upravljanja koncentracijama kreditnog rizika, Politikom poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa Bankom i Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS). Ove nadležnosti prenešene su na Direkciju za upravljanje kreditnim rizikom.

Kreditni rizik je značajni rizik visokog nivoa koji dominantno utiče na rizični profil Banke i na ostvarenje strateških ciljeva poslovanja Banke zbog čega mu je dodijeljena individualna procjena na osnovu koje je zadržan na nivou visokog rizika.

5.1.2. Rezidualni rizik

Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika kojima je banka izložena.

Rezidualni rizik je značajni rizik srednjeg nivoa koji dijelom determiniše intenzitet kreditnog rizika kroz RWA, odnosno mjeri se praćenjem učešća klase izloženosti „osigurano nekretninama“ u ukupnoj RWA za kreditni rizik. Nivo izloženost Banke kreditnom riziku, odnosno ukupni nivo RWA za kreditni rizik zavisi od kolateraliziranosti portfolija, odnosno vrste nekretnina i njihove vrijednosti na tržištu.

5.1.3. Sistemski rizik

Agencija za bankarstvo FBiH donijela je Odluku o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika s ciljem:

- očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema FBiH;
- smanjenja prekomjerne ili potcijenjene izloženosti;
- pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom i
- povećavanja otpornosti banaka.

Odredbama ove odluke propisuju se dodatni kapitalni zahtjevi za banku koji imaju za cilj sprečavanje i ublažavanje dugoročnih, necikličkih sistemskih rizika, kao i obaveza banke da u svoj sistem upravljanja rizicima uključi i rizike povezane sa identifikovanim rizičnim dijelom portfolija.

U skladu sa navedenom Odlukom Banka je primijenila ponder rizika 100% na nenamjenske i zamjenske kredite stanovništvu sa preostalom dospelom preko 5 godina (Rizik NZK >5 godina). Banka je obezbijedila adekvatnu kapitalnu zaštitu za povećanu izloženost navedenih kredita bez narušavanja bilo kojih regulatornih i internih limita.

Obzirom da Banka nema stambene kredite preko sa dospelom preko 20 godine, ponder rizika 100% nije primijenjen ni na jedan stambeni kredit. Banka nije izložena dodatnom sistemskom riziku stambenih kredita sa preostalom dospelom preko 20 godina.

Za mjerenje izloženosti sistemskom riziku koristi se praćenje prosječnog NPL u toku godine i prosječne stope pokrivenosti NPL-a u toku godine. Učeće bruto glavnice NPL-a (prosječno četiri kvartala 2024. godine) iznosi 3.93% što je manje od 5% ukupnih bruto kredita (strukturni SyRB rizik NPL-a). Ostvareni rezultati Banku ne izlažu strukturnom riziku NPL-a posebno imajući uvidu da ni nakon izvršenog stres testiranja, prosječno učeće NPL-a u ukupnim bruto kreditima ne prelazi 5%.

Sistemski rizik je značajan rizik niskog nivoa kojem Banka, na osnovu pokazatelja iz 2024. godine, nije izložena u značajnoj mjeri. Međutim, upravljanje NPL-om i ostvareni pokazatelji tokom 2025. godine, određiće izloženost strukturnom riziku u 2026. godini, zbog čega je definisan kao kao rizik kojem je Banka izložena.

5.1.4. Koncentracijski rizik

Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.

Upravljanje koncentracijskim rizikom definisano je:

- Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom kojom se definišu segmenti kreditnog procesa nužni u procesu upravljanja kreditnim rizikom, sa akcentom na praćenje rizične izloženosti i analizu izloženosti kreditnom riziku.
- Politikom sa procedurama poslovanja sa licima u posebnom odnosu sa bankom kojom se definišu minimalni standardi poslovanja sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, nadležnosti za identifikaciju, praćenje izloženosti, kontrolu povezanosti i izvještavanje.
- Politikom sa procedurama upravljanja koncentracijama kreditnog rizika kojom se propisuju minimalni standardi u upravljanju koncentracijama kreditnog rizika, a uključuju definisanje izloženosti, izračun vrijednosti izloženosti, definisanje velike izloženosti, nadležnosti za identifikaciju i evidenciju povezanosti, kontrolu i izvještavanje.
- Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) kojom je uspostavljen okvir za sklonost preuzimanja rizika, kao i srednjoročni - dugoročni odnos Banke prema rizicima, a u skladu

sa poslovnim ciljevima, planovima, strategijom i drugim politikama. Osnovna svrha ovog akta je utvrditi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila svoje poslovne ciljeve te su u istom sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

Identifikacija i evidencija povezanih lica je u nadležnosti Direkcija za poslovanje sa pravnim/fizičkim licima, Odjela za upravljanje nekvalitetnom aktivom, podružnica/agencija. Identifikacija se vrši prilikom prvog uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, zatim tokom analize kreditnog zahtjeva te tokom redovnog monitoringa poslovanja klijenta. Navedene organizacione jedinice kao jedinice koje ugovaraju transakcije i preuzimaju rizik, nadležne su za ugovaranje poslova u skladu sa definisanim limitima koncentracije rizika. Kontinuirano se vrše provjere evidencije grupa povezanih lica s ciljem ispravne identifikacije istih, dijelom od strane Odjela kontrole rizika kroz analizu uzorka definisanog za kreditni rizik te od strane Direkcije za upravljanje kreditnim rizikom u okviru mišljenja na dostavljene kreditne prijedloge. Banka je krajem 2024.godine implementirala novi core informacioni sistem u okviru kojeg se uspostavlja uslovi za kvalitetno upravljanje koncentracijskim rizikom.

Nadležnost za identifikaciju lica u posebnom odnosu sa bankom definisana je internim aktom koji reguliše ovu oblast. Za evidenciju i ažuriranje lica u posebnom odnosu sa Bankom u informacioni sistem nadležan je Sekretar Banke. Organizacione jedinice koje ugovaraju transakcije i preuzimaju rizik prilikom izrade kreditnog prijedloga dužne su utvrditi da li se klijent nalazi na listi lica u posebnom odnosu sa bankom i sa njima povezanim licima. Ukoliko se nalazi neophodno je u izračun koncentracije rizika uključiti izloženost svih članova grupe lica u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima i posmatrati je kao jedinstvenu izloženost u skladu sa definisanim limitima koncentracije rizika. Direkcija za upravljanje kreditnim rizikom u okviru mišljenja na dostavljene kreditne prijedloge daje poseban osvrt na poštivanje definisanih limita. Odjel kontrole rizika na mjesečnom nivou vrši kontrolu liste lica u posebnom odnosu sa bankom i sa njima povezanim licima.

Upravljanje rizikom koncentracije je u nadležnosti je Direkcije za upravljanje kreditnim rizikom i mjeri se praćenjem:

- limita izloženosti Banke prema jednom korisniku i grupi povezanih lica;
- limita izloženosti Banke prema licima u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima;
- indeksa sektorske i individualne koncentracije.

Rizik koncentracija je značajni rizik srednjeg nivoa koji Banka održava na prihvatljivom nivou operativnim djelovanjem i internim ograničavanjem koncentracija kreditnog rizika.

5.1.5. Rizik druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane kojem Banka nije izložena ali bi mogla biti, potencijalno proizilazi iz nepoštivanja, od strane klijenata, ugovorne obaveze osiguranja kolaterala adekvatnom polisom osiguranja na osnovu koje se odobrenim kreditima dodjeljuje niži ponder kreditne izloženosti, što direktno utiče na ukupnu rizikom ponderisanu izloženost Banke, visinu kapitalnog zahtjeva i visinu stopa kapitala.

Banka je obezbijedila adekvatan sistem upravljanja kolateralima, što je u nadležnosti Samostalnog stručnog saradnika za kontrolu kolaterala – kolateral oficir.

5.1.6. Rizik države

Banka aktivno učestvuje na javnim pozivima, odnosno aukcijama vrijednosnih papira Vlade Federacije BiH. Na dan 31.12.2024. godine nominalna vrijednost portfolija vrijednosnih papira Vlade F BiH iznosi 33.997 hKM.

Ukoliko bi došlo do poteškoća u realizaciji povrata uloženih novčanih sredstava u vijednosne papire, Banka bi mogla biti izložena ovom riziku, ali je materijalizacija ovog rizika malo vjerovatna na kratki i srednji rok.

5.1.7. Rizik klimatskih promjena i okolišni rizici

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je sačinila, a Uprava Banke usvojila *Procjenu materijalnosti uticaja klimatskih rizika na Banku*, s ciljem ispunjavanja odredbi Smjernica, Agencije za bankarstvo F BiH, za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (Službene .novine F BiH 57/23).

Na temelju podataka i informacija kojima raspolaže, Banka je izvršila kvalitativnu preliminarnu procjena uticaja klimatskih i okolišnih rizika na ključne kategorije finansijskih rizika kojima je izložena.

Procjena materijalnosti urađena je za osnovne vrste rizika tj. kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik, strateški rizik i rizike poslovnog modela, te operativne i reputacijske rizike Banke. Također je napravljena podjela na fizičke i tranzicijske rizike.

Tabela 9. Procjena materijalnosti rizika klimatskih promjena i okolišnih rizika

	Fizički rizici			Tranzicijski rizici		
	Kratki rok	Srednji rok	Dugi rok	Kratki rok	Srednji rok	Dugi rok
Kreditni rizici						
Tržišni rizici						
Rizici likvidnosti						
Operativni rizici/reputacijski rizici						
Strateški rizici/rizik poslovnog modela						
Legenda:						
Nizak rizik	niska vjerovatnoća materijalizacije rizika					
Srednji rizik	niska vjerovatnoća materijalizacije značajnog rizika					
Visok rizik	visoka vjerovatnoća materijalizacije značajnog rizika					

Koristeći rezultate ove procjene Rizik klimatskih promjena i okolišni rizici identifikovani su kao potkategorija kreditnog rizika.

Klimatski i okolišni rizici su značajni rizici niskog nivoa za koje je Banka, kao društveno odgovorna institucija, Planom poslovanja i Strateškim planom definisala aktivnosti usklađivanja sa Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima koje podrazumjevaju vlastiti doprinos Banke tranziciji ka ekološki prihvatljivim tehnologijama, karbonskoj neutralnosti, odgovornom odnosu prema resursima, odgovornim cjenovnim politikama i finansijskoj inkluziji.

Opredjeljenje Banke je podrška ekološki održivim inicijativama koje donose učinkovitost, vrijednost i zdravlje za klijente, zaposlenike i širu zajednicu, kroz smanjenje emisija stakleničkih plinova i efikasno korištenje energije i drugih resursa. Očekuje se da podrška ekološko održivim inicijativama

postane bitna odrednica poslovanja i da se prožima kroz sve poslovne aktivnosti. Poslovne strategije definisane u svrhu ispunjenja ovog cilja su:

- Diverzifikacija poslovnog modela i povećanje broja računa kroz razvoj proizvoda i usluga za okolišnu održivost, proizvoda uz finansiranje „zelene tranzicije“ uz preferencijalnu cjenovnu politiku, te uspostavljanje okvira EKS relevantnih podataka;
- Mjerenje i ublažavanje uticaja klimatskih i okolišnih rizika, kroz izgradnju sistema za mjerenje fizičkih i tranzicijskih rizika, te identifikciju sektora i geografskih područja izloženih ovim rizicima, kao i uspostavljanje mjera za ublažavanje rizika, uključujući sisteme limita;
- Smanjenje negativnog uticaja na okoliš koji nastaje kao posljedica vlastitih aktivnosti Banke putem podsticanja ekološki prihvatljivih resursa i projekata, uz fokus na digitalizaciju poslovanja.

Banka je implementirala Green Eco kredite za fizička i pravna lica po cjenovno prihvatljivijim uslovima u cilju unaprjeđenja energetske efikasnosti, korištenja obnovljivih izvora energije ili ekološki prihvatljivih mjera kao što su nabavka tehnologija i oprema kojima se postiže smanjenje emisije štetnih gasova, ulaganja u energetske efikasna postrojenja, instalacije solarne opreme i druga ulaganja koja imaju pozitivan uticaj na okoliš.

5.1.8. Valutni rizik

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Nivo valutnog rizika zavisi od stepena usklađenosti aktive i pasive Banke (stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova) i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva, i u Banci je niskog nivoa. U skladu sa svojom poslovnom politikom Banka obavlja sljedeće devizne poslove: prihvatanje i praćenje novčanih depozita u devizama, kupoprodaja deviznih sredstava, obavljanje platnog prometa sa inostranstvom dok se vanbilansne devizne aktivnosti obavljaju putem izdavanja plativih i činidbenih garancija, otvaranja akreditiva i ostalih oblika jemstava.

Politika i procedure za upravljanje deviznim rizikom definiše devizne aktivnosti Banke i uspostavu ograničenja deviznog rizika u cilju minimiziranja mogućnih gubitaka za Banku. Ograničenja nivoa izloženosti deviznom riziku utvrđuju se u odnosu na visinu priznatog kapitala i prate se u skladu sa Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke. Osnova za upravljanje i kontrolu FX aktivnosti i FX rizika je praćenje devizne usklađenosti stavki neto aktive i pasive po pojedinačnim valutama u obliku izvještaja o deviznoj poziciji. Valutna usklađenost finansijske neto aktive i finansijske pasive uglavnom se odražava kroz aktivnosti kupoprodaje KM/EUR, KM/ostale i EUR/ostale valute kao i praćenjem dospijeca kredita i depozita sa valutnom klauzulom.

Direkcija za upravljanje sredstvima zadužena je za dnevno i unutardnevno upravljanje deviznom pozicijom Banke unutar utvrđenih limita na osnovu kretanja kurseva, specifičnosti stavki koje ulaze u izračun pozicije i uz nastojanje da se minimizira rizik gubitka iz osnova obračunskih kursnih razlika. Mjere usklađivanja deviznih pozicija sprovode nadležne Direkcije. Nadležnosti i odgovornosti lica koja donose odluku o obavljanju FX aktivnosti i lica koja su odgovorna za njihovu realizaciju, ugovaranje, izvršavanje i knjigovodstveno evidentiranje su razgraničena.

Direkcija za upravljanje sredstvima kvartalno informiše Internu reviziju, Upravu Banke i dostavlja Nadzornom odboru na razmatranje i usvajanje Izvještaj o korištenju FX (deviznih) ovlaštenja i preuzimanja FX (deviznog) rizika.

5.1.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Izloženost Banke kamatnom riziku proizilazi iz ročne neusklađenosti kamatonosne aktive i pasive, i negativnog efekta na prihode Banke zbog moguće promjene kamatnih stopa na tržištu.

Banka sa 31.12.2024. godine u portfoliju uglavnom ima kreditne proizvode ugovorene sa fiksnim kamatnim stopama koje su definisane internim aktima. Broj izloženosti ugovorenih sa promjenjivom kamatnom stopom je zanemariv.

Politike i procedure upravljanja kamatnim rizikom definišu aktivnosti koje obuhvataju propisane i interne minimalne standarde za upravljanje kamatnim rizikom u cilju osiguranja kontrole prirode i visine kamatnog rizika kojem se Banka izlaže. Direkcije u čijoj nadležnosti su aktivnosti prikupljanja depozita i izvora i aktivnosti plasiranja kredita i kupovina vrijednosnih papira, preuzimaju kamatni rizik kroz operativno poslovanje, dok je Odjel kontrole rizika nosioc funkcije upravljanja rizicima. Upravljanje kamatnim rizikom vrši se kroz identifikaciju bilansnih pozicija Banke osjetljivih na kamatni rizik, identifikaciju izvora i mjerenje kamatnog rizika, kontrolu izloženosti kamatnom riziku, utvrđivanje i praćenje limita rizika kamatne stope, testiranje otpornosti na stres i izvještavanje o izloženosti kamatnom riziku na mjesečnom nivou. Funkcija upravljanja rizicima odnosno Odjel kontrole rizika nadležan je za mjerenje izloženosti bilansnih pozicija kamatnom riziku kroz GAP analizu koja se temelji na novčanim tokovima u određenom vremenskom periodu do preostalog dospjeća.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi se mjeri praćenjem jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenjujući standardni kamatni šok od 200 b.p. Ekonomska vrijednost bankarske knjige Banke je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjene za novčane tokove obaveza Banke. Iako Banka prati EVB kao ključni indikator kamatnog rizika, uspostavljen je i pomoćni indikator kojim se sagledava tzv. zarađivačka (engl. „earnings”) perspektiva za praćenje kamatnog rizika.

Kontrola izloženosti kamatnom riziku je dio sveobuhvatne kontrole nekreditnih rizika, odnosno tržišnih i rizika likvidnosti. Odjel kontrole rizika odnosno funkcija upravljanja rizicima kontinuirano analizira promjene pozicija kamatno osjetljive aktive i pasive i nivo izloženosti kamatnom riziku na osnovu sljedećih informacija: kvantitativnih podataka ostvarenih u posmatranom periodu, ostvarenih regulatornih i internih limita, realizacije mjesečnih, kvartalnih i godišnjih planova, utvrđenih nedostataka i slabosti u sistemu upravljanja kamatnim rizikom, novih proizvoda i/ili grupe proizvoda koje Banka planira ponuditi na tržištu, međuzavisnosti sa ostalim rizicima.

Ograničavanje rizika vrši se i putem uspostavljenih internih limita rizika koje odobrava i periodično (jednom godišnje ili po potrebi) preispituje Nadzorni odbor Banke. Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) definisani su sljedeći ključni i pomoćni indikatori kamatnog rizika koji se kontinuirano prate:

- Ekonomska vrijednost bankarske knjige;
- Neto kamatna marža na nivou Banke;
- Kamatna marža za kredite pravnih lica;
- Kamatna marža za kredite fizičkih lica i
- Promjena netokamatnih prihoda/Netokamatni prihod.

Cilj uspostavljanja limita je određivanje minimalnog nivoa kamatnog prihoda, odnosno maksimalnog nivoa kamatnog rizika kojem se Banka može izložiti.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi u skladu sa internom metodologijom je značajan rizik srednjeg nivoa. Također Banka je kao značajne rizike ocijenila i podkategorije kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatne stope značajan rizik srednjeg nivoa, te rizik krive prinosa i rizik opcije kao značajne rizike niskog nivoa.

U 2024.godini Banka je pokrenula aktivnosti za usklađivanje sa novom Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koja je u primjeni počev od 30.06.2025.godine.

5.1.10. Rizik odstupanja

Rizik odstupanja, odnosno ročna neusklađenost kamatonosne aktive i pasive mjeri se koeficijentom promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige (EVB) koji predstavlja omjer EVB-a i regulatornog kapitala. Dugoročni krediti koji nisu podržani depozitima adekvatne ročnosti, rezultiraju izraženim GAP-ovima na dugoročnim intervalima i visokim vrijednostima EVB-a koji se prati na mjesečnom nivou. Ovaj rizik je značajan rizik srednjeg nivoa.

5.1.11. Rizik krive prinosa

Kriva prinosa predstavlja međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospjeća kredita. Rizik proizilazi iz nejednakih pomjeranja kamatnih stopa za pojedine bilansne pozicije što utiče na promjenu oblika i nagiba krive prinosa.

Banka je izložena riziku krive prinosa jer plasira slobodna novčana sredstava u dugoročne vrijednosne papire (VP) državnih institucija. Kamatne stope na kratkoročne vrijednosne papire (trezorski zapisi) su obično manje u odnosu na dugoročne (obveznice). U slučaju da kamatne stope kratkoročnih vrijednosnih papira počnu rast i postignu veću vrijednost od kamatnih stopa na dugoročne vrijednosne papire, kriva prinosa iz osnova ulaganja u vrijednosne papire imat će opadajući nagib.

Vrijednosni papiri državnih institucija su nerizična pozicija kamatonosne aktive, ali se njihova knjigovodstvena fer vrijednost usklađuje na osnovu tržišnih uslova, odnosno posljednjeg trgovanja prije izvještajnog datuma. Tržišna vrijednost vrijednosnih papira ovisi i od promjene kamatnih stopa kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnica.

Rizik krive prinosa, podkategorija kamatnog rizika, je značajan rizik srednjeg nivoa kojem je Banka izložena zbog izraženih volatilnosti kamatnih stopa na finansijskom tržištu na kojem Banka posluje.

5.1.12. Rizik opcije

Rizik opcije je rizik koji proizilazi iz ugrađenih opcija u kamatno osjetljive pozicije (kreditni sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.), što utiče na planirane novčane tokove i ekonomsku vrijednost Banke.

Banka je izložena riziku opcije jer je klijentima ostavljena mogućnost prijevremene otplate kredita, odnosno prijevremenog povlačenja depozita zbog čega dolazi do promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i očekivanog neto kamatnog prihoda.

Banka ublažava negativne efekte rizika opcije ugovaranjem posebnih klauzula u ugovorima o kreditima i depozitima po pojedinim vrstama proizvoda (npr. naknada za prijevremeni povrat kredita, naknada kod izmjene rokova ili uslova ugovora o kreditu, obračun pasivne kamate za dostignuti period oročenja i sl.), a u skladu s limitima utvrđenim zakonom i podzakonskim propisima.

Rizik opcije, podkategorija kamatnog rizika, je značajan rizik niskog nivoa kojem je Banka izložena, ali kroz primjenu zaštitnih mjera i obezbjeđenjem zamjenskih depozita, isti se održava na prihvatljivom nivou.

5.1.13. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti proizlazi dominantno iz postojeće strukture izvora sredstava, nivoa njihove diverzifikacije i ročne strukture, kao i prisutne koncentracije u izvorima sredstava na strani depozita javnog sektora, odnosno jednog deponenta.

Podkategorije rizika likvidnosti koje su definisane kao značajne su:

- Rizik tržišne likvidnosti;
- Rizik finansiranja likvidnosti;
- Rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja;

- Rizik koncentracije izvora finansiranja;
- Rizik unutardnevne likvidnosti.

Rizik likvidnosti povezan je direktno ili indirektno sa drugim rizicima u bankarstvu, a posebno sa kreditnim rizikom, kamatnim rizikom, reputacijskim rizikom, pravnim rizikom, operativnim rizikom itd.

Prema rizičnom profilu Banke, rizik likvidnosti prati kretanje izloženosti kreditnom riziku i kretanje strukture izvora sredstava po njihovoj ročnosti i koncentrisanosti.

Shodno tome, Banka utvrđuje indikatore za praćenje rizika likvidnosti koje redovito prati i putem kojih ograničava izlaganje riziku likvidnosti preko utvrđenih limita.

Zajedničke komponente podkategorija rizika likvidnosti, oslikavaju uzročno posljedične veze kapitalno, likvidnosno i kontrolno relevantnih rizika, čija materijalizacija može uticati na neispunjenje strateških i poslovnih ciljeva sa negativnim ishodom na konačne rezultate poslovanja.

5.1.14. Rizik tržišne likvidnosti

U slučaju nemogućnosti izmirenja obaveza zbog nedostajućih likvidnih sredstava, Banka bi bila prinuđena na tržištu pribavljati gotovinu u kratkom vremenu, ali po visokim kamatnim stopama. Povećani kamatni troškovi narušili bi planiranu i očekivanu profitabilnost Banke, odnosno smanjenje neto dobiti i regulatornog kapitala. Inicijalni rizik iz kojeg najčešće proizilazi nedostatak likvidne imovine u kratkom roku je reputacijski rizik.

Nivo izloženosti riziku tržišne likvidnosti ovisi o dostupnosti izvora finansiranja na tržištu, odnosno nivou obezbijeđenih sredstava za redovno poslovanje i izmirenje vlastitih obaveza. Banka u prethodnih 5 godina nije bila izložena riziku tržišne likvidnosti, što je rezultat primjerene provedbe strateškog plana poslovanja kroz adekvatne operativne aktivnosti i kontrolno - upravljački mehanizam.

Rizik tržišne likvidnosti je značajni rizik srednjeg nivoa koji, kao dio ukupnog rizika likvidnosti, predstavlja bazni rizik adekvatnog upravljanja izvorima i sredstvima s ciljem ostvarenja profitabilnosti Banke.

5.1.15. Rizik finansiranja likvidnosti

Rizik finansiranja likvidnosti kojem je Banka izložena proističe iz visokih koncentracija u izvorima sredstava i nepovoljnoj strukturi depozita sa visokim učešćem a'vista i kratkoročnih depozita po preostalom dospjeću. Takođe, izloženost riziku finansiranja likvidnosti ovisi o nivou nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, odnosno o omjeru dospelih performing kredita i ukupnih kredita.

U prethodnih 5 godina, Banka nije bila značajno izložena riziku finansiranja likvidnosti što je rezultat stabilnosti depozita kojima Banka raspolaže i kvalitete kreditnog portfolija.

Rizik finansiranja likvidnosti je značajni rizik srednjeg nivoa koji, kao dio ukupnog rizika likvidnosti, predstavlja bazni rizik adekvatnog upravljanja strukturom i kvalitetom izvora s ciljem obezbjeđenja dostatnih izvora za pokriće tekućih obaveza.

Rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja kao podkategorija rizika finansiranja likvidnosti je značajni rizik srednjeg nivoa. Banka je adekvatno i bez značajnijih poremećaja odgovorila materijalizaciji ovog rizika u 2024. godini kao i godinu ranije usljed značajnih odliva sredstava najvećeg deponenta.

5.1.16. Rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja

Kao podkategorija rizika finansiranja likvidnosti rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja materijalizirao se u julu 2025. Godine. Ugovorena klauzula najave prijevremenog odliva 31 dan ranije, obezbijedila je Banci dovoljno vremena da reaguje i sa minimalnim negativnim uticajem, nesmetano ispuni ugovornu obavezu, posebno imajući u vidu redovna dospijeća i drugih depozita visokih iznosa, u istom periodu.

Banka je kontinuiranim, operativnim, a pokazalo se i učinkovitim upravljanjem sredstvima, uspjela odgovoriti zahtjevima prijevremenog povlačenja ororčenih depozita, uz istovremeno očuvanje regulatornih i internih limita u dozvoljenim granicama.

Rizik prijevremenog odliva izvora finansiranja je značajni rizik srednjeg nivoa. Iako je Banka na učinkovit i adekvatan način odgovorila materijalizaciji ovog rizika usljed značajnih odliva sredstava deponenata, činjenica da su odlivi mogući i izvjesni Banku izlaže ovom riziku

5.1.17. Rizik koncentracija izvora finansiranja

Rizik likvidnosti, pored nepovoljne ročne strukture i diverzifikacije depozita, dominantno proizilazi iz prisutnih koncentracija u izvorima sredstava na strani depozita javnog sektora. Rizik koncentracije izvora finansiranja je rizik visoke koncentracije izvora finansiranja u istoj ročnosti/vrsti/individualnom izvoru, što u slučaju negativnih kretanja može dovesti do negativnog uticaja na likvidnosnu poziciju banke i rizik od nemogućnosti adekvatnog finansiranja poslovanja.

Rizik koncentracije izvora finansiranja je značajni rizik srednjeg nivoa i iako se izloženost najvećeg deponenta smanjila, prisutna je koncentracija na strani javnih preduzeća i nebankarskih finansijskih institucija.

5.1.18. Rizik unutardnevne likvidnosti

Rizik unutardnevne likvidnosti predstavlja rizik neadekvatnog upravljanja unutardnevnom likvidnosti, što može dovesti do nemogućnosti pravovremene isplate obaveza te uticaja na likvidnosnu poziciju banke i likvidnost drugih strana.

Tokom 2024. godine kao i prethodnih godina nisu evidentirana propuštena plaćenja obaveza. Banka je kontinuirano obezbjeđivala prosječno potrebna sredstva, odnosno interno definisane rezerve za unutardnevne likvidnosne potrebe.

Rizik unutardnevne likvidnosti je značajni rizik srednjeg nivoa sa visokim uticajem vanjskih faktora, odnosno nemogućnost upravljanja prilivima i odlivima klijenata Banke. Banka ima adekvatno razvijene mehanizme koje koristi za operativno i kontinuirano upravljanje rizikom unutardnevne likvidnosti.

5.1.19. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja, koji Banku mogu izložiti gubitku.

Banka ima uspostavljenu funkciju upravljanja operativnim rizikom u okviru Odjela kontrole rizika – funkcije upravljanja rizicima čiji je cilj identifikacija, procjena, upravljanje, nadzor i kontrola operativnog rizika, a rizik preuzimaju svi zaposlenici Banke obzirom na činjenicu da je operativni rizik svojstven svim aktivnostima zaposlenika, procesima, proizvodima i sistemima Banke. Praćenje

gubitaka i identifikovanih događaja na nivou Banke je centralizovano u okviru Odjela kontrole rizika – funkcije upravljanja rizicima.

Nadzorni odbor donosi i periodično preispituje Politiku i procedure upravljanja operativnim rizikom i odluku o tretmanu visokih i vrlo visokih rizika. Uprava Banke predlaže Nadzornom odboru Politiku i procedure upravljanja operativnim rizikom, sprovodi dosljednu primjenu sistema upravljanja operativnim rizikom, unapređuje kulturu ponašanja svih zaposlenika u sistemu upravljanja operativnim rizikom.

Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima predlaže i provodi politiku i procedure i druge interne akte vezane za upravljanje operativnim rizikom, procjenjuje, mjeri, prati, analizira i kontroliše prijavljene događaje operativnog rizika, priprema izvještaje, provodi obuku zaposlenika, daje mišljenja prilikom uvođenja novih proizvoda, analizira i prati situacije pojačane izloženosti operativnom riziku. Više rukovodstvo predlaže izvjestioce i daje saglasnost na podatke o događajima operativnog rizika i finansijskim gubicima koji se prijavljuju. Izvjestioci vrše prijavu događaja operativnog rizika uz prethodnu saglasnost nadređenog. Svi zaposlenici djeluju u pravcu ograničavanja i sprječavanja operativnog rizika u poslovnim procesima koje obavljaju.

Politika i procedure upravljanja operativnim rizikom regulišu način identifikacije, mjerenja, kontrole i praćenja operativnog rizika i način formiranja kapitalnog zahtjeva za operative rizike s ciljem svođenja operativnih rizika na prihvatljiv nivo, koji je moguće kontrolisati i koji će Banci obezbijediti minimiziranje eventualnih gubitaka. Banka je uspostavila sistem upravljanja operativnim rizikom koji obuhvata:

- identifikaciju i klasifikaciju događaja, odnosno izvora operativnog rizika;
- mjerenje i procjenu izloženosti svim identifikovanim događajima iz oblasti operativnog rizika bez obzira da li rezultat događaja uključuje ili ne efektivne gubitke;
- mjerenje i procjenu izloženosti identifikovanim događajima iz oblasti operativnog rizika uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost ostvarivanja rizika, kao i potencijalni efekat za Banku;
- definisanje internih limita za materijalnu značajnost i značajne gubitke po osnovu operativnog rizika;
- procjenu nivoa operativnog rizika prilikom uvođenja novih proizvoda i procesa, eksternalizacije, i poslovnih promjena koje karakterišu značajni rizici;
- kontinuiranu kontrolu operativnog rizika koja osigurava prihvatljiv nivo izloženosti operativnom riziku za sveukupan rizični profil Banke;
- formiranje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik;
- jasno definisana ovlaštenja i linije odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom;
- sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora, Odbor za reviziju i Uprave Banke o funkcioniranju sistema za upravljanje operativnim rizikom i
- obavezu periodičnog preispitivanja uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizikom u Banci.

Identifikacija događaja operativnog rizika vrši se na osnovu uspostavljenog sistema klasifikacije uzroka nastanka događaja iz kojih operativni rizik proističe. Mjerenje i kvantitativna procjena događaja operativnog rizika vrši se na osnovu procjene vjerovatnoće njegovog ponavljanja i nastalog efektivnog gubitka. Gubitak izazvan operativnim rizikom definisan je kao „negativan učinak na dobit Banke zbog nastanka događaja operativnog rizika“. Ponekad se učinak događaja operativnog rizika odražava na bilans uspjeha Banke putem rezervacija prije nego što je slučaj završen. To su najčešće slučajevi sudskih parnica ili složeni slučajevi koji traže dodatno vrijeme za istraživanje ili sanaciju otkrivenih događaja. Potencijalni gubici uzrokovani nastalim događajima operativnog rizika i koji su prepoznati mogu se evidentirati kao rezervacije. Direktni gubici su mjerljivi novčani efekti koji se jasno mogu alocirati prema događaju operativnog rizika.

Ograničavanje rizika vrši se i putem uspostavljenog internog limita rizika koje odobrava Nadzorni odbor Banke a isti se redovno godišnje ili po potrebi češće preispituju. Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) definisan je ključni indikator operativnog rizika *Značajni gubici po osnovu operativnog rizika* i *Omjer gubitka iz operativnog rizika i kapitalnog zahtjeva za operativni rizik* koji se kontinuirano prate.

Banka koristi jednostavni pristup prilikom izračuna kapitalnog zahtjeva za pokriće gubitaka iz osnova operativnog rizika. Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja koji se računa prema Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Banka nije podjednako izložena svim podkategorijama operativnog rizika. Prema identifikovanim događajima, prijavljenim incidentima i evidentiranim efektivnim gubicima, izdvojene su podkategorije operativnog rizika kojima je Banka značajno izložena i za koje je izvršena ocjena značajnosti. Ostale podkategorije kojima bi Banka mogla biti izložena tretiraju se u okviru sveobuhvatne ocjene operativnog rizika.

Na vrijednost ocjena podkategorija operativnog rizika uticao je i prelazak Banke na novu ključnu core bank aplikaciju. Imajući u vidu da je početak rada na novoj aplikaciji težak i da nije uspostavljen u cjelosti na odgovarajućem nivou, izloženost Banke operativnom riziku je pojačana.

Operativni rizik je značajni rizik visokog nivoa, za koji Banka izdvaja dostatan nivo minimalnih i dodatnih kapitalnih zahtjeva za pokriće izloženosti svim njegovim podkategorijama koje su identifikovane kao značajni rizici u Banci.

5.1.20. Rizik prekida rada i narušavanja rada sistema

Prekid rada i narušavanje rada sistema je podkategorija operativnog rizika usko povezana sa rizicima informacionih tehnologija, eksternalizovanih aktivnosti i sigurnosti informacionog sistema u cjelini. U okviru Direkcije za IT prate se svi incidenti vezani za prekid rada i narušavanje rada sistema.

Rizik od prekida rada sistema predstavlja značajan rizik srednjeg nivoa obzirom da je Banka prešla na novi IS i da je sve veći broj prijavljenih događaja vezan za novi IS. .

5.1.21. Rizik izvršenja, isporuka i upravljanja procesima

U toku 2024. godine 46% prijavljenih događaja operativnog rizika identifikovano je kao rizik izvršenja, isporuka i upravljanja procesima. Iako je efektivni gubitak iz ove podkategorije bio zanemariv, veliki broj događaja OR iz iste kategorije, predstavlja potencijalni izvor značajnijih efektivnih gubitaka.

Rizik izvršenja, isporuke i upravljanja procesima je značajni rizik srednjeg nivoa koji se može materijalizirati kroz izvršenje transakcija koje nemaju adekvatno pokriće, verifikaciju ili nisu obuhvaćene internim kontrolama..

5.1.22. Rizik clijenata, proizvoda i poslovne prakse

Rizik proistekao iz događaja nastalih zbog nenamjernog ili nemarnog neispunjavanja radnih obaveza prema određenim klijentima (uključujući zahtjeve vezane za povjerenje ili prikladnost poslovanja) ili prirode, ili strukture proizvoda usko je povezan sa ostalim podkategorijama operativnog rizika, posebno rizikom kadrova i problemima informacionog sistema. Obzirom da je Banka je implementirala novi informacioni sistem u decembru 2024.godine te u periodu stabilizacije novog informacionog sistema ovaj rizik je privremeno prisutan.

Pored novog IS, za optimizaciju ovog rizike, potrebno obezbijediti dovoljan broj kadrova, kao i kvalitetniju edukaciju i internu kontrolu zaposlenika.

5.1.23. Pravni rizik

Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti da neispunjenje ugovorne obaveze banke, pokrenuti sudski postupci protiv banke kao i donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj banke. Podkategorija je operativnog rizika. Zaštita od mogućih posljedica provodi se knjiženjem rezervacija za sudske sporove koji se vode protiv Banke.

Rezervacija sudskog spora je iznos za koji bi Banka imala odliv novčanih sredstava u slučaju gubitka spora, uključujući i troškove zatezne kamate obračunate do procijenjenog vremena okončanja spora i troškova postupka, diskontovan na sadašnju vrijednost. Kod procjene diskontne stope Banka se vodi nivoom prosječnih pasivnih kamatnih stopa ukupnih izvora i depozita i prosječnih kamatnih stopa novougovorenenih depozita. Procjena ishoda spora vrši se polugodišnje, a procjena diskontne stope vrši se godišnje na datum diskontovanja.

Direkcija za pravne, kadrovske i opšte poslove redovno mjesečno sačinjava Izvještaj o stanju pasivnih sporova Banke za tekući mjesec i dostavlja Upravi Banke na razmatranje i usvajanje, na osnovu čega Direkcija za računovodstvo i izvještavanje izdvaja rezervisanja u skladu sa internom metodologijom.

Pravni rizik je značajni rizik srednjeg nivoa koji se materijalizira kroz efektivne gubitke po osnovu sudskih sporova umanjene za knjiženje rezervacija.

5.1.24. Rizik pranja novca i finansiranja terorizma

Na osnovu Zakona o bankama, Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Odluke Agencije za bankarstvo F BiH o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH u nadzorne i statističke svrhe, Banka je razvila sistem procjene, upravljanja i minimiziranja rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji je opisan u internim aktima Program i politike za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Procedure za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

.

Pri obavljanju svojih poslovnih aktivnosti svi radnici Banke dužni su uložiti maksimalne napore ka povećanju efikasnosti poslovanja Banke kroz racionalno korištenje resursa i provođenje aktivnosti koje imaju za uticaj na umanjene rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišne rizike. Program i Politike Banke za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti obuhvataju:

- Procjenu rizika i prihvatljivost klijenta,
- Identifikaciju klijenta,
- Praćenje poslovnih odnosa i transakcija,
- Upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

U skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Odlukom Agencije za bankarstvo F BiH o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i u skladu sa Programom i Politikama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke, a u skladu sa Planom rada Interne revizije Banke za 2024. godinu, te Odlukom o izmjenama i dopunama Plana rada Interne revizije za 2024. godinu, Interna revizija Banke obavila je kontrolu upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Rizik je procenjen kao značajan rizik srednjeg nivoa koji je kontrolno relevantan, a njegova materijalizacija može se negativno odraziti na kapital, likvidnost i reputaciju Banke.

5.1.25. Rizik kadrova

U 2024.godine kompleksno ekonomsko-socijalno okruženje i demografska kretanja utiču na poremećaje tržišta rada što je već duži period prisutno u bankarskom sektoru te postoji jasan stav na nivou bankarskog sektora o važnosti promovisanja banke kao poslodavca.

Kao i ostatak bankarskog sektora svakodnevno se suočavamo sa izazovima u pogledu upravljanja kadrovima, upravljanja troškovima ljudskih resursa i podizanja zadovoljstva zaposlenika Banke. Banka svojim profilom, poslovnim modelom i odnosom prema zaposlenim, kontinuirano predstavlja poželjnu radnu sredinu. Rizik kadrova dodatno se povezuje i sa stalno narastajućim regulatornim zahtjevima koje je neophodno rasporediti i izvršiti što podrazumjeva i konstantan rast potreba za iskusnim kadrovima.

Rizik kadrova je značajan rizik visokog nivoa koji se pojačano nadzire usljed ukupnog stanja na tržištu rada i narastajućim potrebama poslovanja Banke.

5.1.26. Rizik informacione i komunikacijske tehnologije

Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je rizik gubitaka zbog neprimjerenosti ili prekida u radu hardverskih i softverskih komponenti tehničke infrastrukture, što može ugroziti raspoloživost, integritet, dostupnost i sigurnost takve infrastrukture i podataka.

Dinamika i stepen razvoja novih tehnologija proporcionalno povećavaju izloženost Banke riziku proisteklom iz ugrožavanja raspoloživosti, integriteta, dostupnosti i sigurnosti infrastrukture i podataka.

Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je podkategorija operativnog rizika iz Stuba 1, teško je mjerljiv, odnosno kontrolno je relevantan, čija materijalizacija kroz događaje operativnog rizika, može značajno uticati na novčane tokove i neto dobit Banke, što ga čini i kapitalno i likvidnosno relevantnim. Istim upravlja Direkcija za IT.

Obzirom da je Banka u decembru 2024.godine implementirala novi informacioni sistem, ovaj rizik u periodu stabilizacije informacionog sistema dobiva na značaju i procenjen je kao rizik srednjeg nivoa koji se prati i kojim se adekvatno upravlja.

5.1.27. Kibernetiski rizik (cyber)

Kibernetiski rizik je rizik gubitaka uslijed povrede povjerljivosti gubitka integriteta sistema i podataka, neprikladnosti ili nedostupnost sistema i podataka ili nemogućnosti promjene informacionih tehnologija unutar razumnog roka i uz razumne troškove u slučaju promjene zahtjeva okruženja ili poslovanja (t.j. prilagodljivosti). Obuhvata sigurnosne rizike koji proizilaze iz neadekvatnih ili neuspješnih internih postupaka ili vanjskih događaja, uključujući kibernetiske napade ili neadekvatnu fizičku sigurnost.

Metodologijom procjene i upravljanja rizicima informacionog sistema Banka je uspostavila proces procjene i upravljanja rizikom informacionog sistema koji obuhvata procjenu rizika, ovladavanje rizikom, odnosno poduzimanje radnji za svođenje rizika na prihvatljiv nivo, te njegovo kontinuirano praćenje i održavanje na tom nivou.

Metodologijom se propisuju kriteriji, načini i postupci procjene i upravljanja rizikom informacionog sistema, te način dokumentovanja rezultata procjene rizika informacionog sistema. Svi incidenti

trebaju biti prijavljeni prateći odgovarajuće procedure. Evidentirani cyber incidenti dio su kvartalnog izvještavanja prema Agenciji, a koje podnosi Oficir za sigurnost IS.

Za upravljanje kibernetiskim rizikom u Banci odgovorni su:

- Odbor za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom;
- Direkcija za IT.

Za kontrolu kibernetiskog rizika u Banci odgovoran je Oficir za sigurnost IS.

Kibernetiski rizik se prati u skladu sa Metodologijom zavisno od nivoa rezidualnog rizika (napomena – samo za rizike koji su neprihvatljivi tj. Vrlo visoki ili Visoki), vrši se periodičan nadzor primjene mjera u odnosu na uspostavljene i dogovorene rokove. Nadzor vrše odgovorne funkcije ili osoblje Banke (interna revizija, Oficir za sigurnost IS), te o tome periodično izvještavaju Upravu u skladu s ovom Metodologijom. Za rezidualne rizike koji su podvrgnuti tretmanu, kroz kvartalne izvještaje se vode historijski podaci o rokovima izvršenja, na način da se provjerava razlog eventualnog produžavanja roka i novi termin koji je dodijeljen za umanjeње/otklanjanje rizika, a u svrhu adekvatnosti praćenja stepena realizacije tretmana.

Kontrola upravljanja kibernetiskim rizikom se sprovodi svakodnevno i na svim nivoima. Provođenje odabranih mjera za smanjivanje rizika i osiguranje sigurnosti, ostvaruje se uvođenjem novih ili izmjenom postojećih kontrola. Implementirane kontrole se dijele na: upravljačke, logičke (tehničke) i fizičke. Korištenjem navedenih kategorija kontrola značajno se smanjuje rizik od narušavanja temeljnih načela i principa sigurnosti informacionog sistema.

Kibernetiski rizik je procenjen kao značajan rizik srednjeg nivoa.

5.1.28. Rizik eksternalizacije

Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružaocima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala. Program sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom eksternalizacije definiše sve elemente i korake u procesu upravljanja eksternalizacijom bančnih aktivnosti. Program opisuje uslove eksternalizacije, odgovornosti Vlasnika eksternalizacije, Oficira za sigurnost IS, Direkcije za IT, Nadzornog odbora, Uprave Banke i Odbora za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, politike za upravljanje rizicima vezanim sa eksternalizacijom i metodologiju procjene rizika koja obuhvata procjenu materijalne značajnosti, procjenu ključnih rizika i dubinsku analizu pružaoca usluga, kao i definisanje izlazne strategije za svaku materijalno značajnu eksternalizovanu aktivnost.

Procjena rizika se vrši jednom godišnje za svaki pojedinačni slučaj eksternalizacije poslovnih procesa. Svaki pojedinačni Ugovor o eksternalizaciji mora biti usklađen sa Programom sa politikama upravljanja rizicima eksternalizacije, a Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti dužna je dostaviti izvještaj o usklađenosti Ugovora sa istom, internim aktima i ostalim zakonskim regulatornim okvirima. Imenovani vlasnik eksternalizacije zadužen je za nadzor i upravljanje pojedinačnom eksternalizovanom aktivnosti, svojim redovnim nadzorom i kontrolom prikuplja podatke na osnovu kojih pripremaju izvještaje. Podatke za izvještaj vezane za svoje materijalno značajne eksternalizovane aktivnosti dostavljaju Odboru, koji iste objedinjuje i šalje u dalju proceduru usvajanja. Oficir za sigurnost IS dužan je nadzirati rizike koji proizilaze iz svake pojedinačne eksternalizacije, te zajedno sa Direkcijom za IT Agenciji redovno dostavljati potrebne izvještaje i informacije o aktivnostima vezanim uz eksternalizovane aktivnosti. Izvještaj o eksternalizovanim aktivnostima se dostavlja Odboru za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, Upravi Banke, a zatim Nadzornom odboru na konačno usvajanje. U slučaju vanrednih okolnosti, neočekivanih prekida ili ograničenja pružanja usluga, povećane izloženosti rizicima ili nekih drugih ozbiljnih incidenata, Oficir za sigurnost IS je

dužan odmah o tome obavijestiti Agenciju za bankarstvo FBiH, Odbor za upravljanje IS, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, Upravu Banke i Nadzorni odbor. Izvještaj treba da sadrži i prijedloge za prevazilaženje vanrednog događaja, posebno ako je ugrožena dalja saradnja sa pružaocem usluga.

Nadležnost za preuzimanje ovog rizika imaju organizacione jedinice u čijoj je nadležnosti eksternalizovana aktivnost, nadležnost za upravljanje ima Odbor za upravljanje IS, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom i Direkcija za IT, a Oficir za sigurnost IS ima nadležnost za kontrolu ovog rizika. Praćenje rizika eksternalizacije je definisano kroz interni akt Program sa politikama i procedurama upravljanja rizikom eksternalizacije čiji je sastavni dio metodologija ocjene materijalne značajnosti eksternalizovanih aktivnosti.

Rizik eksternalizacije procijenjen je kao rizik visokog nivoa.

5.1.29. Reputacijski rizik

Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi banke, koja proizilazi iz aktivnosti banke, poslovnih veza banke sa pojedinačnim klijentima ili aktivnostima članova organa banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo mišljenje.

Reputacijski rizik je, usljed prelaska na novi IS, ocijenjen kao značajan rizik niskog nivoa. U toku je period prilagođavanja novom sistemu, što se odrazilo i na kvalitet usluga Banke prema klijentima. Povećan je broj prigovora upućenih Banci, a neki su se obratili i Agenciji za bankarstvo FBiH. Reputacijski rizik u opisanom kontekstu prati se kroz operativni rizik i prijavljene događaje, a njegov uticaj na likvidnost nije se do sada materijalizirao.

Reputacijski rizik je pokretač rizika likvidnosti i nastaje u momentu eskalacije strateškog ili poslovnog rizika, odnosno kada tržište na kojem Banka posluje dobije negativne inpute iz same Banke, što se materijalizira kroz odlive značajnih depozita velikog broja deponenata u veoma kratkom roku. S tim u vezi reputacijski rizik je u uskoj korelaciji sa svim ostalim značajnim rizicima. Banka upravlja ovim rizikom neposredno putem upravljanja ostalim pojedinačnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. Poduzimanje neophodnih aktivnosti i ostvarivanje pozitivnih trendova u upravljanju značajnim rizicima prenosi se i na kvalitetno upravljanje reputacijskim rizikom.

5.1.30. Rizik kapitala

Rizik kapitala se odnosi na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima. Minimalni standardi za kreiranje i provođenje programa, politike i procedura koje je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano održava i provodi definisani su internim aktom Program, politike i procedure za upravljanje kapitalom Banke.

Upravljanje rizikom kapitala podrazumijeva: mjesečno praćenje i izvještavanje o stanju kapitala, mjesečno sačinjavanje projekcija (simulacija) stanja kapitala i budućih potreba za kapitalom, praćenje stope adekvatnosti kapitala koje je u nadležnosti ALCO odbora. Za praćenje projekcije potrebnog kapitala i izvještavanje o stanju, strukturi i adekvatnosti kapitala zadužena je Direkcija za računovodstvo i izvještavanje koja mjesečno izvještava Upravu Banke, više rukovodstvo, ALCO odbor i kontrolnu funkciju upravljanja rizicima o promjenama regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala kao i rizikom ponderisane aktive, a Uprava Banke je dužna da najmanje jednom kvartalno izvještava Nadzorni odbor o stanju i strukturi kapitala.

Regulatorni kapital u Banci kontinuirano jača kroz redovan raspored dijela ostvarenog finansijskog rezultata što je realizirano i u 2024.godini. Za potrebe regulatornih usklađivanja (sistemski rizik) u 2024.godini kapital je uvećan i dokapitalizacijom.

Rizik kapitala je značajni rizik srednjeg nivoa obzirom da je 92% (66,226 hKM) regulatornog kapital Banke na dan 31.12.2024. godine (72,104 hKM), iskorišteno za pokriće internih kapitalnih zahtjeva koje je Banka izračunala za sve značajne rizike, nakon provedenog sveobuhvatnog testiranja otpornosti na stres.

Rizik kapitala je kontrolno relevantan rizik koji se prati na više nivoa i unutar različitih procesa koji imaju uticaj na visinu regulatornog kapitala, neposredno ili posredno preko ostalih značajnih rizika.

5.1.31. Strateški rizik

Strateški rizik nastaje zbog nepostojanja dugoročne strategije Banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka te neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju. Izloženost strateškom riziku materijalizira se kroz ostvarenje planiranih veličina ali bez očekivanih rezultata uslijed pogrešno postavljenih ciljeva. Banka upravlja strateškim rizikom na osnovu dugoročne poslovne strategije te operativno kroz srednjoročni Plan poslovanja koji donosi svake godine za naredne tri godine.

Banka utvrđuje dugoročnu strategiju poslovanja kroz Strateški plan poslovanja koji pokriva period od 5 (pet) godina. Uz to kontinuirano donosi operativne kratkoročne i srednjoročne planove poslovanja koje redovito prati.

Strateški rizik je kontrolno relevantan, a njegova materijalizacija može se negativno odraziti i na kapital i na likvidnost Banke.

Strateški rizik je značajan rizik kojem bi Banka mogla biti izložena, ali obzirom da je u prethodnih 5 (pet) godina poslovanja uspješno prati postavljene strateške ciljeve istom nije izložena.

5.1.32. Rizik profitabilnosti

Rizik profitabilnosti je rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući stabilni i održivi nivo profitabilnosti i prisutan je prije svega zbog značajnosti uticaja kreditnog rizika.

Rizik profitabilnosti je značajan rizik kojem bi Banka mogla biti izložena u slučaju da se strateški postavljeni ciljevi poslovanja ne ostvare, što bi dovelo do negativnog finansijskog rezultata, a samim tim i materijalizacije rizika profitabilnosti.

Na mjesečnom nivou rizik profitabilnosti se prati u Direkciji za računovodstvo i izvještavanje kroz praćenje plana ostvarenja prihoda od kamata, naknada, nivoa kredita i depozita, a na kvartalnom nivou kroz odnos planskih i ostvarenih veličina i analizom značajnih odstupanja.

Iako je rizik profitabilnosti pod visokim utjecajem kreditnog rizika, Banka kontinuirano posluje profitabilno te je ovaj rizik na prihvatljivom nivou.

5.1.33. Poslovni rizik

Poslovni rizik je negativna ili neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka. Proizilazi prvenstveno iz neispunjenja dobro osmišljene i postavljene strategije poslovanja. Realizacija strateških ciljeva zavisi od kvaliteta provedbe poslovnih aktivnosti u različitim segmentima poslovanja Banke.

Poslovni rizik je kontrolno relevantan, a njegova materijalizacija može se negativno odraziti i na kapital, i na likvidnost Banke. Banka je u prethodnim godinama uspješno realizovala planirane aktivnosti kroz ispunjenje planiranih veličina i na taj način zadržala poslovni rizik u kategoriji značajnih rizika kojima bi mogla biti izložena, ali posmatrajući realizirane poslovne ciljeve u prethodnom periodu, isti je na prihvatljivom nivou.

5.2. Ostali rizici koji nisu značajni

Rizici koji su prepoznati kao rizici kojima bi Banka mogla biti izložena i obavezan su dio sistema upravljanja rizicima a nisu značajni rizici dati su u nastavku.

5.2.1. Valutno inducirani kreditni rizik

Rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku. Banka koristi EUR za valutnu zaštitu kredita, i sve dok je na snazi fiksni kurs EUR valute, valutno inducirani kreditni rizik nije prisutan u Banci.

5.2.2. Kamatno inducirani kreditni rizik

Rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenljivu kamatnu stopu. Banka u svom portfoliju na dan 31.12.2024. godine ima 12.496 hKM ugovorenih sa promjenljivom kamatnom stopom ili 3,1% ukupnog portfolija.

5.2.3. Rizik slobodne isporuke

Rizik slobodne isporuke je rizik gubitka banke koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom.

Banka ne obavlja djelatnosti koje bi mogle biti izložene riziku slobodne isporuke.

5.2.4. Rizik namirenja

Rizik namirenja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument u odnosu na njegovu sadašnju tržišnu vrijednost. Banka ima ograničen, manji iznos vlasničkih i dužničkih instrumenata, i u slučaju potrebe za njihovim unovčavanjem nepovoljna tržišna cijena ne bi ugrozila profitabilnost Banke.

5.2.5. Rizik transfera

Rizik transfera podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.

Banka posluje isključivo na teritoriji BiH i nije izložena riziku transfera.

5.2.6. Političko – ekonomski rizik

Političko – ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.

Ekonomsko - politička situacija u BiH je stabilna u smislu uvođenja bilo kakvih ograničenja koja bi mogla ugroziti naplatu potraživanja banaka u zemlji.

5.2.7. Migracijski rizik

Migracijski rizik je rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta. Sistemski rejting klijenata u BiH nije uspostavljen.

5.2.8. Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja rizik od gubitaka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu. Promjene cijena na tržištu proizvoda i usluga kojima Banka posluje, obuhvaćene su drugim relevantnim rizicima (kreditni, kamatni, rizik profitabilnosti), te Banka nije dodatno izložena ovom riziku.

5.2.9. Pozicijski rizik

Rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosno varijable. Vrijednosni papiri koje Banka ima u svom portfoliju ugovoreni su sa fiksnim kamatnim stopama i Banka nije izložena ovom riziku.

5.2.10. Robni rizik

Robni rizik predstavlja rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe. Banka ne trguje robama i nije izložena ovom riziku.

5.2.11. Rizik kreditne marže

Rizik kreditne marže predstavlja rizik gubitka uslijed promjene tržišne vrijednosti dužničkih finansijskih instrumenata, prouzrokovano promjenama u kreditnom rasponu, premiji za likvidnosti i drugim faktorima koji mogu uticati na promjenu tržišne vrijednosti. Tržišna vrijednost dužničkih instrumenata koje Banka ima u svom portfoliju neznatno oscilira i ne izlaže Banku ovom riziku.

5.2.12. Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik)

Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik) predstavlja rizik gubitka po osnovu OTC derivata koji može nastati uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti druge ugovorne strane (podvrsta kreditnog rizika) ili promjene cijene derivata (podvrsta tržišnog rizika) ili kombinacijom naprijed navedenog. Banka ne učestvuje na OTC tržištima (neorganizirana tržišta van berze – engl. Over The Counter) i ne trguje sa OTC derivatima.

5.2.13. Rizik osnove (kamatni rizik)

Rizik osnove (kamatni rizik) predstavlja rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope. Banka uglavnom primjenjuje fiksne kamatne stope i na depozite i na kredite, odnosno referentne kamatne stope još uvijek nisu u primjeni.

5.2.14. Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja

Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja je rizik gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa. U toku 2024. nisu identifikovani događaji ove vrste rizika te Banka istom nije izložena.

5.2.15. Upravljački rizik

Upravljački rizik nastaje zato što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola. Ovaj rizik je značajan zbog eventualnih propusta u planiranju i neefikasnih sistema i kontrola. Iako strateško planiranje izravno potiče i usmjerava najviši upravljački nivo Banke, koji je i mjerodavan za oblikovanje strategije, u samom procesu kreiranja i sprovedbe učestvuju svi nivoi rukovođenja, kako bi osigurali da cjelokupan proces planiranja ostvari željeni rezultat.

5.2.16. Rizik usklađenosti

Rizik usklađenosti je rizik izricanja mogućih mjera i kazni, te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji Banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti sa propisima, standardima i kodeksima, te internim aktima. Jedan od strateških ciljeva Banke je i puna usklađenost sa važećom regulativom što Banka uspješno održava, te nije izložena ovom riziku.

5.2.17. Rizik internih i eksternih prevara

Rizik internih i eksternih prevara predstavlja rizik nastanka gubitka kao rezultat prevarnog ponašanja koje su pokušale ili počinile interne ili eksterne strane. U toku 2024. godine identifikovano je 12 događaja operativnog rizika sa karakterom eksternih prevara bez efektivnih gubitaka za Banku. Internih prevara nije bilo, te Banka nije izložena ovom riziku.

5.2.18. Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu

Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu predstavlja rizik gubitaka koji nisu u skladu sa zakonima ili ugovorima o radu, zdravlju ili sigurnosti i isplate odšteta za tjelesne ozljede ili iz događaja povezanih sa diverzitetom/diskriminacijom. Banka nije imala značajan broj prijavljenih događaja te nije materijalno izložena ovom riziku, odnosno isti nije značajan.

5.2.19. Rizik štete na materijalnoj imovini

Rizik štete na materijalnoj imovini predstavlja rizik gubitaka koji proizilaze iz gubitka ili oštećenja materijalne imovine iz prirodne nepogode ili drugih događaja. U toku 2024. godine identifikovano je 3 događaja operativnog rizika iz osnova fizičkog oštećenja materijalne imovine Banke. Štete su sanirane kroz manja ulaganja. Banka nije u značajnoj mjeri izložena ovom riziku.

5.2.20. Rizik prekomjerne finansijske poluge

Rizik koji proizilazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine. Ostvarene i planirane vrijednosti finansijske poluge iznad su regulatorno propisanog minimuma bez većih oscilacija, te Banka nije izložena ovom riziku.

5.2.21. Rizik ulaganja

Rizik ulaganja proizilazi iz ulaganja Banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti. Pokazatelj izloženosti riziku ulaganja "omjer fiksne imovine i regulatornog kapitala", u granicama je regulatorno propisanog limita, te Banka nije izložena ovom riziku.

5.2.22. Rizik modela

Rizik modela je rizik nastanka gubitka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.

Upravljanje rizicima u Banci zasniva se na primjeni internih modela koji su primjereni rizičnom profilu Banke. Banka koristi konzervativni pristup u primjeni rezultata internih modela kod izračuna izloženosti rizicima.

5.2.23. Rizik nekretnina

Rizik nekretnina predstavlja rizik gubitka koji proizlazi iz promjena tržišnih vrijednosti portfolija nekretnina u vlasništvu banke. Banka stečenu imovinu knjiži u stalna sredstva po 1KM za svaku nekretninu zbog čega nije izložena ovom riziku.

5.3. Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima. U skladu sa Programom testiranja otpornosti na stres, testiranje na stres provodi Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima za sve značajne rizike najmanje jedanput godišnje za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a, a rezultati testiranja otpornosti na stres koriste se pri izračunu internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva, gdje je primjenjivo.

Navedenim Programom definisani su scenariji stresnih situacija koje Banka simulira koristeći podatke na kraju poslovne godine za izdvojene značajne rizike.

Testiranje otpornosti na stres provodi se kao metoda kojom se vrši kontrola upravljanja rizicima, a u skladu sa godišnjim Planom rada Funkcije upravljanja rizicima i navedenim Programom.

Dodatno se testiranja otpornosti na stres vrše u okviru pripreme Plana oporavka, a koji su usmjereni dominantno na situacije manjka kapitala i likvidnosti.

5.4. Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima uspostavljena je kroz Odjel kontrole rizika na B-1 nivou. Dio Odjela koji izvršava funkciju kontrolnu funkciju upravljanja rizicima čine 3 samostalna stručna saradnika za kontrolu rizika i odgovorno lice funkcije upravljanja rizicima. U segmentu kontrole utvrđene su direktne linije izvještavanja prema Nadzornom odboru i Odboru za reviziju u skladu sa zahtjevima Odluke o sistemu internog upravljanja u banci.

Ostala radna mjesta unutar Odjela kontrole rizika vezana su za mjerenje kreditnog rizika, upravljanje nekreditnim rizicima, te izvještavanje. Funkcija upravljanja rizicima je u nadležnosti člana Uprave nadležnog za upravljanje rizicima.

Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima provodi kontinuirani proces praćenja i izvještavanja o svim značajnim rizicima na način da Uprava blagovremeno ima informaciju o istima, uz direktnu liniju izvještavanja prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru. Aktivnosti funkcije upravljanja rizicima provode se u skladu sa godišnjim Planom rada funkcije upravljanja rizicima, a detaljan pregled istih sa izdatim preporukama po pojedinačnim rizicima i njihovim statusima dokumentovan je Izvještajem o radu funkcije upravljanja rizicima (kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem).

5.5. Sistem izvještavanja o rizicima

Kako bi svi nadležni nivoi Banke bili adekvatno uključeni u sistem upravljanja rizicima, uspostavljen je sistem izvještavanja koji omogućava informisanje svih sudionika o izloženosti rizicima i shodno tome poduzimanju adekvatnih aktivnosti. Procedurom izvještavanja o značajnim rizicima definisan je sadržaj i struktura izvještaja za značajne rizike, te dinamika i linije izvještavanja.

Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima je kroz redovne aktivnosti uključena u praćenje i preventivno djelovanje iz segmenta značajnih rizika, tako da se uočeni nedostaci otklanjanju odmah gdje je to primjenjivo, a na kvartalnom nivou definišu se preporuke za aktivnosti koje zahtijevaju određeno vrijeme za realizaciju.

Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima mjesečno sačinjava izvještaje o upravljanju značajnim rizicima (kreditnom riziku, uključujući rizik koncentracije i rezidualni rizik, operativnom riziku, tržišnim rizicima i riziku likvidnosti) i izvještaj o praćenju indikatora RAS-a, koje razmatra ALCO odbor i Uprava Banke.

Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima priprema i lično prezentuje na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou Izvještaj o radu, a isti obuhvata pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola, nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola, kao i prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Prilog Izvještaju o radu su Izvještaji o upravljanju pojedinačnim značajnim rizicima sa izdatim preporukama i statusom ranijih preporuka i informacijama o ostalim provedenim aktivnostima i Izvještaj o praćenju indikatora RAS-a.

Izvještaji o radu Funkcije upravljanja rizicima dostavljaju se Odboru za reviziju i Nadzornom odboru na usvajanje, uz informisanje ALCO odbora i Uprave Banke.

5.6. Tehnike smanjenja rizika, kao i načini koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Naplata odobrenih plasmana primarno je bazirana iz budućih novčanih tokova dužnika, a kao sekundarni izvor naplate, kako bi se smanjio gubitak uslijed potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbjeđenja (kolaterale) kao zaštitu.

Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se mjeri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrijednosti kolaterala od očekivanih. Izbor instrumenata osiguranja – kolaterala naplate potraživanja Banke ovisi o iznosu kreditnog zaduženja, procjeni kvaliteta klijenta, procjeni rizika kreditnog posla, traženog roka otplate, procjene prihvatljivosti ponuđenih instrumenata osiguranja i definisanih limita koncentracije.

Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi su novčani depozit deponovan kod Banke ili neke druge banke u FBiH ili banke zemlje zone A, bankarske garancije izdate od strane prvoklasne Banke, BiH, FBiH i RS, nekretnine, pokretna imovina, zalihe, vrijednosni papiri, polise osiguranja i mjenice.

5.7. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizičan profil, poslovnu politiku i strategiju

Banka redovito revidira uspostavljeni okvir upravljanja rizicima i isti unapređuje.

Ključni interni akti iz oblasti upravljanja rizicima (politike, procedure i sl.) prolaze proces revidiranja i unapređenja kako bi se osigurali osnovni ciljevi upravljanja rizicima dominantno uključeni u proces donošenja poslovnih odluka uz minimiziranje rizika koje se tim odlukama preuzimaju.

Kompletan proces upravljanja rizicima prilagođen je rizičnom profilu i poslovnom modelu Banke, a ključne odrednice su:

- Adekvatno uspostavljen sistem procjene internog kapitala i likvidnosnih zahtjeva;
- Definisana sklonost preuzimanja rizika (limiti rizika, praćenje limita, postupci u slučaju prekoračenja);
- Adekvatan sistem internih kontrola.

Odjel kontrole rizika - funkcija upravljanja rizicima redovito kontroliše procese upravljanja rizicima u cilju njihovog kontinuiranog unapređenja.

Adekvatnosti ukupnog sistema upravljanja rizicima pridonose i funkcije interne revizije kao i funkcija praćenja usklađenosti svaka iz svoje nadležnosti kroz provođenje kontrolnih procesa uključenih u njihove godišnje planove rada. O realizaciji aktivnosti uključenih u godišnje planove rada redovito kvartalno, polugodišnje i godišnje izvještavaju Upravu, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke putem izvještaja o radu.

5.8. Povezanost rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom

Profil rizika je procjena svih rizika kojima je ili kojima bi Banka mogla biti izložena u svom poslovanju. Risk apetit podrazumijeva preuzimanje i utvrđivanje prihvatljivog nivoa rizika koji je Banka spremna preuzeti s ciljem ostvarenja poslovnih ciljeva.

Na osnovu Strateškog plana poslovanja, godišnjeg i srednjoročnog plana poslovanja, Strategije postupanja s nekvalitetnim izloženostima i Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom, godišnjeg i srednjoročnog plana likvidnosti i plana izvora finansiranja, Plana upravljanja kapitalom, Strategije upravljanja rizicima i Politike sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) sa kojima su pomenuti planovi međusobno u cjelosti usklađeni, Banka je definisala strateške pokazatelje koje prati na kvartalnom nivou, a odnose se na kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik profitabilnosti, te rizik kapitala, a isti su tabelarno prikazani u dijelu 5.1. Opis strategija i politika upravljanja rizicima.

Banka je internim aktom Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) definisala okvir za sklonost preuzimanja rizika u skladu sa poslovnim ciljevima, planovima, strategijom i drugim politikama. Osnovna svrha Politike sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) je utvrditi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila svoje poslovne ciljeve, te su u istom sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita, kao i njihove granične vrijednosti koje bi ukazale na ozbiljan poremećaj u poslovanju kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

5.9. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija

Sistem internih kontrola je sveobuhvatni proces praćenja i provjere izvršavanja poslovnih aktivnosti i operacija na svim poslovnim (funkcionalnim i operativnim) nivoima i područjima poslovanja Banke koji ima za cilj obezbijediti:

- usklađenost sa zakonima, propisima, politikama, planovima i procedurama;
- pouzdanost i sveobuhvatnost informacija;
- djelotvornost i učinkovitost poslovanja i upotrebe resursa;
- zaštitu imovine.

Sistem interne kontrole Banke obuhvata sljedeće:

- adekvatnu organizacionu strukturu Banke;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti;

- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti Banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za efikasnu zaštitu aktive Banke;
- uspostavu kontrolnih funkcija Banke;
- efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba i kriminalnih radnji (pranje novca, finansiranje terorističkih aktivnosti, pljačka i drugo).

Banka kontinuirano unapređuje procedure, procese, informacioni sistem u cilju još kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg kontrolnog okruženja, dostupnosti adekvatnih informacija, procjeni rizika i monitoringu u cilju prevencije, detekcije i korekcije eventualnih rizičnih događaja.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je uspostavljena kroz Odjel kontrole rizika na B-1 nivou. Cilj kontrolne funkcije upravljanja rizicima Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unapređenju sveobuhvatnog i kvalitetnog sistema za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je usklađen sa profilom rizika Banke, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve.

Rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima je organizovan na način da prati, kontroliše i ocjenjuje sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te ima uspostavljenu direktnu liniju izvještavanja prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima uspostavljena je na način da se izbjegava sukob interesa, a po funkciji je nezavisna.

Funkcija praćenja usklađenosti je nezavisna funkcija, odvojena od procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje i obavlja je lice odgovorno za praćenje usklađenosti poslovanja. Funkcija praćenja usklađenosti poslovanja poduzima aktivnosti propisane zakonom i podzakonskim aktima, odnosno prati usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, identifikuje propuste i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja sa zakonom i drugim propisima, savjetuje upravu i druga odgovorna lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja i dr.

Rad Interne revizije Banke je usklađen sa Zakonom o bankama, Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, te Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke. Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada. Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje ovog Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

Svrha interne revizije jeste da pruži nezavisno i objektivno uvjeravanje i konsultantske/savjetodavne usluge, sa ciljem unapređenja poslovanja Banke. Interna revizija je nezavisna samostalna funkcija koja ispituje i ocjenjuje aktivnosti Banke i njenih organizacionih dijelova. Cilj interne revizije je pružanje usluga koje trebaju pomoći Upravi u efikasnom izvršavanju njihovih obaveza, provjeravajući da li je provođenje upravljačkih i kontrolnih mehanizama odgovarajuće, ekonomično i dosljedno u odnosu na zakonske propise, metodologiju rada, interne akte i ugovore i druge propise, dajući preporuke i savjete u vezi sa aktivnostima koje su predmet revidiranja.

U okviru svojih zadataka funkcija interne revizije vrši ocjenu:

- a) efikasnosti i adekvatnosti sistema internog upravljanja u Banci iz člana 4. Odluke o sistemu internog upravljanja u Banci (Službene novine Federacije BiH 39/21) i značajnih rizika u

- cilju identifikovanja, procjene odnosno mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u Banci;
- b) adekvatnosti Strategije rizika i Politika za preuzimanje i upravljanje rizicima u segmentu internog upravljanja iz čl. 6. i 7. Odluke o sistemu internog upravljanja u Banci (Službene novine Federacije BiH 39/21), te njihove usklađenosti s propisima, internim aktima, zahtjevima Agencije i usvojenom sklonošću ka preuzimanju rizicima i s poslovnom strategijom Banke;
 - c) usklađenosti uspostavljenih procedura i postupka Banke s propisima, internim aktima i odlukama organa Banke;
 - d) adekvatnosti i efikasnosti uspostavljenih procedura i postupka Banke, uključujući sveobuhvatnost postupka, koji osiguravaju pouzdanost metodologija i metoda, pretpostavki i izvora informacija, koji se upotrebljavaju u internim modelima Banke;
 - e) adekvatnosti, kvaliteta, efikasnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke;
 - f) sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca;
 - g) tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja Banke i sistema računovodstvenih evidencija;
 - h) adekvatnosti upravljanja imovinom banke;
 - i) primjene Politike naknada iz člana 7. Odluke o sistemu internog upravljanja u Banci (Službene novine Federacije BiH 39/21);
 - j) usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima;
 - k) adekvatnosti informacionog sistema u banci;
 - l) strategije i postupke za ICAAP i ILAAP;
 - m) sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom i propisima Agencije;
 - n) slabosti u poslovanju Banke i njenih zaposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja;
 - o) postupanja Banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju .

5.10. Politika finansiranja u skladu sa smjernicama za upravljanje rizicima koji proizilaze iz klimatskih i okolišnih rizika

U skladu sa Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima, te Strateškim planom poslovanja za period 2024.-2028. godine jedan od ciljeva je "Diverzifikacija poslovnog modela i povećanje broja klijenata kroz razvoj proizvoda i usluga za finansijsku inkluziju i okolišnu održivost", a što uključuje razvoj proizvoda i usluga za finansiranje "zelene tranzicije" uz preferencijalnu cjenovnu politiku.

Banka je u 2024. godini uvela namjenske kredite za fizička i pravna lica kao podršku ekološki održivim inicijativama i ublažavanju uticaja klimatskih i okolišnih rizika uz cjenovno prihvatljive uslove:

- "Green eko kredit za fizička lica" namijenjen klijentima za kupovinu novih kućanskih ili drugih aparata/uređaja ili putničkih prevoznih sredstava, uz koje se smanjuje negativan uticaj na okoliš i koji su energetske efikasni,
- "Green eko kredit za stambene namjene" namijenjen za finansiranje projekata poboljšanja energetske efikasnosti, namijenjen svim klijentima koji žele učiniti dom energetski efikasnim i smanjiti trošak energije,
- Kratkoročni i dugoročni Green eko kredit za pravna lica čija namjena je: prelazak/investiranje u obnovljive izvore energije, povećanje energetske efikasnosti, smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.

Trajno opredjeljenje Banke je usmjerenost na ekološki održive inicijative koje donose učinkovitost, vrijednost i zdravlje za njeno poslovanje, radnike, klijente i širu zajednicu kroz:

- smanjenje emisija stakleničkih plinova i efikasno korištenje energije i drugih resursa,
- smanjenje potrošnje papira u uredima i poslovnim prostorima,
- korištenje održivih materijala i tehnologija,
- kontinuirano ulaganje u digitalizaciju poslovanja.

Realizaciju navedenih aktivnosti Banka je u 2024. godini provodila kroz:

- zamjenu standardnih vozila za hibridne i euro6+ modele,
- instaliranje toplotnih pumpi kao izvora zagrijavanja novih poslovnih prostora,
- zamjena postojeće rasvjete sa LED rasvjetom,
- utopljanje objekata zamjenom stolarije.

Takođe u 2024. godini započeto je i sa praćenjem parametara učešća u proizvodnji CO₂ kroz potrošnju energenata, električne energije i vode u cilju sagledavanja efekata provedenih mjera s tim da će se referentne vrijednosti utvrditi naknadno.

6. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

6.1. Regulatorni kapital

Regulatorni kapital predstavlja iznos izvora sredstava koji je banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, i predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja.

Banka regulatorni kapital izračunava primjenom regulatorne Odluke o izračunavanju kapitala banke.

U osnovni kapital Banke su najvećim dijelom uključene redovne dionice u iznosu od 43.030 hiljada KM, ostatak se odnosi na dioničku premiju u iznosu od 4.629 hiljada KM, zadržanu dobit u iznosu 8 miliona KM, akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit – revalorizacije rezerve za finansijske instrumente u iznosu od 1.095 hiljada KM i ostale rezerve - zadržana dobit (dobit koja je odlukom Skupštine prenešena na poziciju regulatornog kapitala), kao bezuslovno, potpuno i neograničeno u svakom trenutku raspoloživu za pokriće gubitaka 17.176 hiljada KM.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, od osnovnog kapitala se oduzima nematerijalna imovina.

Banka ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente, te nema dodatni osnovni kapital i dopunski kapital.

Banka redovno prati kretanje kapitala, stope kapitala, kao i uticaj svih metodoloških promjena koje imaju uticaj na kapital.

Tabela 10. Struktura regulatornog kapitala na 31.12.2024.g.

Redni broj	Kapital	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	72.104
1.1	OSNOVNI KAPITAL	72.104
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	72.104
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	47.659
1.1.1.2	Zadržana dobit	8.000
1.1.1.2.2	Priznata dobit ili gubitak	8.000

1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	1.095
1.1.1.4	Ostale rezerve	17.176
1.1.1.11	(–) Ostala nematerijalna imovina	-1.826
1.1.1.12	(–) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane porezne obaveze	
1.1.1.16	(–) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	
1.1.1.23	(–) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	
1.1.2.8	(–) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	
1.1.2.10	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	
1.2.	DOPUNSKI KAPITAL	0
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	0
1.2.11	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	
1.2.13	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	

Tabela 11. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala na 31.12.2024. godine

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata				
Red. br.	Stavka			
1.	Emitent	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D.		
1.1.	Jedinstvena oznaka instrumenta	BABORBRK3009		
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom				
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	Priznat na pojedinačnoj osnovi		
3.	Vrsta instrumenta	Obične dionice		
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan 31.12.2024.godine	Dionički kapital 43.030, dionička premija 4.629		
5.	Nominalni iznos instrumenta	110 KM po dionici		
5.1.	Emisiona cijena	110 KM po dionici		
5.2.	Otkupna cijena	-		
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital		
7.	Datum izdavanja instrumenta	11.8.2008. godine		
8.	Instrument sa datumom dospijea ili instrument bez datuma dospijea	Bez datuma dospijea		
8.1.	Inicijalni datum dospijea	Bez datuma dospijea		
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Ne		
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednosti	-		

9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	-
Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon	Dividenda je promjenljiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne postoji
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti	-
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	-
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	-
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	-
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cjelosti	-
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	-
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	-
28.	Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	-
29.	Neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata	-
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	-

6.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je metodologija izračuna iznosa regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala.

Propisani su kapitalni zahtjevi koje Banka u svakom momentu mora ispunjavati:

- stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopu osnovnog kapitala od 9%
- stopu regulatornog kapitala od 12%

Definisane stope kapitala banka izračunava stavljanjem u omjer stavke regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u procentu.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja / slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Banka ne izdvaja dodatne kapitalne zahtjeve za rizik namirenja/slobodne isporuke, kao ni rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

6.2.1. Podaci i informacije o zaštitnim slojevima kapitala

Osim minimalnih stopa adekvatnosti regulatornog kapitala, Banka održava i zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5%.

6.2.2. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Ukupni kapitalni zahtjevi sa 31.12.2024. godine iznose 46.580 hiljada KM, a kapitalni zahtjevi za kreditni rizik 43.276 hiljada KM. Struktura kapitalnih zahtjeva je prikazana u tabeli:

Tabela 12. Struktura kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	327	39
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	
6.	Izloženosti prema institucijama	6.759	811
7.	Izloženosti prema preduzećima i privrednim društvima	85.170	10.220
8.	Izloženosti prema stanovništvu	133.932	16.072
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	108.551	13.026
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.206	145
11.	Visokorizične izloženosti	0	
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	

14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	3.505	421
16.	Ostale izloženosti	21.182	2.542
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		43.276
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke		
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		244
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		244
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		0
20.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik		3.060
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		18,58%
22.	Stopa osnovnog kapitala		18,58%
23.	Stopa regulatornog kapitala		18,58%

6.2.3. Tržišni rizik: Standardizirani pristup

Na dan 31.12.2024. godine ukupna izloženost tržišnom riziku (standardizirani pristup) za valutni rizik iznosi 2.033 hiljada KM. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike (standardizirani pristup) za valutni rizik iznosi 244 hiljada KM.

Tabela 13. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike: Standardizirani pristup za valutni rizik

C 22.00 (TR SP VR)		SVE POZICIJE		NETO POZICIJE		POZICIJE PODLOŽNE KAPITALNIM ZAHTEJIMA (Uključujući ponovnu raspodjelu neusklađenih pozicija u valutama koje podliježu posebnom tretmanu za usklađene pozicije)			KAPITALNI ZAHTEJ V	UKUPNI IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU
		DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	USKLAĐENE		
		020	030	040	050	060	070	080	090	100
010	UKUPNE POZICIJE U NEIZVJEŠTAJNIM VALUTAMA	158,186	158,958	1,260	2,032	0	2,032		244	2,033
020	Visoko korelirane valute									
030	Sve ostale valute (uključujući pozicije u investicione fondove tretirane kao različita valuta)	157,139	158,958	213	2,032	0	2,032		244	
040	Zlato	1,047	0	1,047	0					
PODIJELA UKUPNIH POZICIJA (UKLJUČUJUĆI IZVJEŠTAJNU VALUTU) PREMA VRSTAMA IZLOŽENOSTI										
100	Ostala imovina i obaveze osim vanbilansnih stavki i finansijskih derivata	663,017	585,546							
110	Vanbilansne stavke									
120	Finansijski derivati									
Bilješke: VALUTNE POZICIJE										
130	Euro	143,064	145,096	0	2,032					
160	Funta sterlinga	108	104	4	0					
230	Švicarski franak	6,592	6,580	12	0					
340	Američki dolar	6,370	6,318	52	0					
350	Ostalo	1,005	860	145	0					
380	Konvertibilna marka	505,878	426,588	79,290	0					

6.2.4. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

Za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, Banka koristi jedostavni pristup, koji je jednak 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja kako je propisano članom 105. Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Na 31.12.2024. izloženost operativnom riziku iznosi 25.498 hiljada KM, a kapitalni zahtjev 3.061 hiljada KM.

Tabela 14. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

C 16.00.a (OPR 16)	RELEVANTNI POKAZATELJ PRETHODNA GODINA	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-2	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-3	KAPITALNI ZAHTJEV	Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku
	010	020	030	070	071
010 1. BANKARSKJE AKTIVNOSTI KOJE PODLIJEŽU JEDNOSTAVNOM PRISTUPU	16.959	19.633	24.629	3.061	25.498

6.3. Izloženost prema Kreditnom riziku

6.3.1. Definicija pojmova i metode za izračun

Upravljanje kreditnim rizikom kao najznačajnijim rizikom regulisano je Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom i setom internih akata koji su obavezujući po važećoj regulativi i koji se svakodnevno primjenjuju u praksi, a kojima se detaljno opisuje način odvijanja kreditnog procesa u Banci. Proces izračuna očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) je standardni dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, a Metodologija izračuna ispravki vrijednosti/rezervacija – MSFI 9 je interni akt koji definiše metodologiju obračuna ispravki vrijednosti/rezervisanja u Banci.

Cjelokupni proces rezervisanja je standardni dio procesa upravljanja kreditnim rizikom Banke, odnosno i svi ostali interni akti Banke iz domene upravljanja kreditnim rizikom, kao i relevantni procesi se mogu smatrati komponentom procesa izračuna rezervisanja.

Proces utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka odvija se kroz:

- podjelu portfolija po homogenim skupinama;
- određivanje nivoa rizika (Nivoi rizika 1, 2,3);
- procjenu ispravke vrijednosti/rezervisanja na individualna ili grupnoj procjeni.

Banka portfolij pravnih i fizičkih lica dijeli na homogene skupine prema zajedničkim karakteristikama proizvoda.

Svaku izloženost kreditnom riziku Banka raspoređuje u jednu od sljedećih kategorija kreditnog rizika:

- Nivo 1 – nizak nivo kreditnog rizika (*eng. performing*);
- Nivo 2 – povećan nivo kreditnog rizika (*eng. underperforming*);
- Nivo 3 – izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (*eng. nonperforming*).

Način procjene ispravki vrijednosti rezervisanja određuje značajnost iznosa izloženosti kao i Nivo rizika. Izloženosti Nivoa 3 rizika > 50 hiljada KM procjenjuju se na individualnoj osnovi, a sve ostale izloženosti procjenjuju se na grupnoj osnovi.

Ključni parametri kreditnog rizika koji se utvrđuju u svrhu izračuna ECL su:

- PD (Probability of Default) – vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja – metodom migracionih matrica uz korekciju za uticaje makroekonomskog okruženja;
- LGD (Loss Given Default) – gubitak uslijed nastupanja neizmirenja obaveza – fiksni parametri prema regulatornom Uputstvu za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive;
- EAD (Exposure at Default) – izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja.

Banka smatra da je izloženost non-performing/umanjena kada:

- Banka smatra malo vjerovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja instrumenta osiguranja;
- Dužnik je u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.

Kod ocjene urednosti izmirenja obaveza dužnika u obzir se uzima materijalno značajan iznos dospjelog potraživanja:

- Pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika (pristup „po klijentu“);
- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika (pristup „po ugovoru“).

Vodeći princip modela očekivanog kreditnog gubitka je odražavanje pogoršanja ili poboljšanja kreditnog kvaliteta finansijskog instrumenta. Iznos očekivanog kreditnog gubitka koji se priznaje, zavisi od stepena kreditnog pogoršanja od inicijalnog priznanja:

- **12-mjesečni ECL** (Nivo 1), koji se odnosi na sve stavke (od inicijalnog priznanja), dokle god nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta i
- **ECL u toku čitavog vijeka trajanja** (Nivoi 2 i 3), koji se primjenjuje kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Banka je u okviru Metodologije za izračun ispravki vrijednosti/rezervisanja prema MSFI 9 definisala kriterije čije ispunjenje ukazuje na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR kriteriji) bez postojanja objektivnih dokaza o nemogućnosti izmirenja obaveza, kao i uslove koji ukazuje na nemogućnost izmirenja obaveza (UTP kriteriji).

Odjel kontrole rizika nadležan je za proces izračuna ispravki vrijednosti/rezervisanja na izvještajni datum na temelju navedene Metodologije i isti provodi na mjesečnom nivou.

U okviru nadležnosti za upravljanje rizicima provodi se validacija parametra kreditnog rizika od značaja za ECL.

6.3.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke

Tabela 15. Ukupna i prosječna izloženost Banke na 31.12.2024. godine

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	165.236	162.350
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	34.756	34.370

3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	11	3
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	38.432	33.836
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	168.306	141.258
8.	Izloženosti prema stanovništvu	164.916	152.601
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	165.743	189.540
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.490	1.753
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	3.505	3.097
16.	Ostale izloženosti	39.185	37.127

6.3.3. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti

Banka prvenstveno posluje u Federaciji BiH i Brčko Distriktu, i u manjem obimu u RS, a geografska podjela izloženosti Banke na dan 31.12.2024.godine je sljedeća:

Tabela 16. Geografska podjela izloženosti

Br.	Vrsta izloženosti	Bosna i Hercegovina	Zemlje EU	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	165.236		165.236
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	34.756		34.756
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	11		11
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0		0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0		0
6.	Izloženosti prema institucijama	6.673	31.759	38.432
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	168.306		168.306
8.	Izloženosti prema stanovništvu	164.916		164.916
9.	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	165.743		165.743
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.490		2.490
11.	Visokorizične izloženosti	0		0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0		0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0		0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0		0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	3.505		3.505
16.	Ostale izloženosti	39.185		39.185

Banka izvan Bosne i Hercegovine ima izloženosti prema instucijama po osnovu novčanih sedstava na računima kod ino banaka sa visokim rejtingom.

6.3.4. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti

Tabela 17. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti na 31.12.2024. godine

Redni broj	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizv. i snabd. energ. i gasom, vodom i grijanjem	Snabd. vodom; kanaliz., upr. otp. i drugi uslužni	Građevinarstvo	Trgovina vel. i na malo, popr. mot. voz. i motoc.	Saobraćaj i skladištenje	Djel. pruž. smešt., prip. i posluživ. hrane; gostinstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finan. djelat. i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučn. i tehničke djelatn.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obaveze socij.	Obrazovanje	Djel. zdrav. zašt. i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i sport	Ostale djelatnosti	Stanovništvo	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama		0	0	0	0	0	0	0	0	0	165.236	0	0	0	0	0	0	0	0	0	165.236
2.	Izloženosti prema region. vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34.756	0	0	0	0	0	34.756
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međun. organizac.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38.432	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38.432
7.	Izloženosti prema privredn. društvima	1.807	3.317	39.297	1.502	396	33.993	34.566	4.404	5.504	6.059	7.622	8.569	18.883	1.741	0	0	0	0	201	445	168.306
8.	Izloženosti prema stanovništvu	1.040	73	6.170	476	366	7.485	3.178	3.034	56	534	0	199	1.101	35	0	50	12	325	34	140.748	164.916
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	0	0	32.338	1.075	0	25.604	24.405	1.307	10.625	2.069	6.967	10.423	15.208	710	0	1.353	393	0	520	32.746	165.743
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	0	408	0	0	76	1.339	0	206	0	59	0	35	0	0	2	0	0	0	365	2.490
11.	Visokoriz. izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Izložen. u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izložen. prema institu. i privred. društvima sa kratk. kred. procjen.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izložen. u obliku udjel ili dion. u investic. fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3.503	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.505
16.	Ostale izloženosti /*	0	0	219	0	1	342	114	0	286	83	37.462	236	1	400	1	0	7	0	3	30	39.185

/* U poziciji Ostale izloženosti, kolona Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 18.424 h/KM

6.3.5. Podjela izloženosti prema segmentaciji klijenata na mala preduzeća, srednja preduzeća, velika preduzeća, državne institucije i stanovništvo

Tabela 18. Podjela izloženosti prema segmentaciji klijenata na mala preduzeća, srednja preduzeća, velika preduzeća, državne institucije i stanovništvo na 31.12.2024. godine

R.br.	Izloženosti	Mala preduzeća	Srednja preduzeća	Velika preduzeća	Državne institucije	Stanovništvo
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	165.236	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	34.756	0
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	0	0	11	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	0	0	38.432	0	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	71.804	52.497	43.560	0	445
8.	Izloženosti prema stanovništvu	16.805	7.363	0	0	140.748
9.	Izloženosti obezbijeđene nekretninama	72.457	40.042	20.498	0	32.746
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	925	1.200	0	0	365
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	2	0	3.503	0	0
16.	Ostale izloženosti	754	1.102	37.299	0	30

Podjela djelatnosti prema segmentaciji klijenata na mala preduzeća, srednja preduzeća, velika preduzeća, državne institucije i stanovništvo

Tabela 19. Podjela djelatnosti prema segmentaciji klijenata na mala preduzeća, srednja preduzeća, velika preduzeća, državne institucije i stanovništvo na 31.12.2024. godine

R.br.	Djelatnosti	Mala preduzeća	Srednja preduzeća	Velika preduzeća	Državne institucije	Stanovništvo
1.	Poljoprivreda, lov i ribolov	2.847	0	0	0	0
2.	Vađenje ruda i kamena	1.124	0	2.266	0	0
3.	Prerađivačka industrija	35.592	30.650	12.190	0	0
4.	Proizvodnja i opskrba električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	2.753	0	300	0	0
5.	Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	696	67	0	0	0
6.	Građevinarstvo	34.876	20.357	12.267	0	0
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	29.559	17.749	16.294	0	0
8.	Saobraćaj i skladištenje	4.454	4.291	0	0	0
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	15.345	1.332	0	0	0
10.	Informacije i komunikacije	4.012	4.725	10	0	0
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	221	17	93.818	165.236	0
12.	Poslovanje nekretninama	14.255	5.172	0	0	0
13.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	13.230	15.840	6.158	0	0
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.246	640	0	0	0
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	1	0	34.756	0
16.	Obrazovanje	52	1.353	0	0	0
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	404	8	0	0	0
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	325	0	0	0	0
19.	Ostale uslužne djelatnosti	756	2	0	0	0
20.	Stanovništvo	0	0	0	0	174.334
	Ukupno	162.747	102.204	143.303	199.992	174.334

6.3.6. Podjela izloženosti prema preostalim rokovima do dospijeca svih izloženosti i po kategorijama izloženosti

Podjela izloženosti prema preostalim rokovima dospijeca svih izloženosti i po kategorijama izloženosti je sljedeća:

Tabela 20. Podjela izloženosti prema preostalim rokovima do dospijeca

Kategorija izloženosti	≤ 1 god	>1 god ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospijeca	Ukupno
Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	165.236	0	0	0	165.236
Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	8.321	24.718	1.717	0	34.756
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	11	0	0	0	11
Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	37.745	325	362	0	38.432
Izloženosti prema privrednim društvima	66.505	71.179	30.610	12	168.306
Izloženosti prema stanovništvu	43.073	82.161	39.682	0	164.916
Izloženosti osigurane nekretninama	56.488	78.307	30.948	0	165.743
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.012	1.417	61	0	2.490
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	3.505	0	0	3.505
Ostale izloženosti	19.411	0	0	19.774	39.185

6.3.7. Podjela izloženosti prema značajnim privrednim granama

Tabela 21. Podjela izloženosti prema značajnim privrednim granama na 31.12.2024. godine

Red. Br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti a izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, lov i ribolov	1.474	1.474	1.501	1.475	2.887	40
2.	Vađenje ruda i kamena	0	0	81	19	3.774	384
3.	Prerađivačka industrija	3.852	3.444	4.222	3.436	79.882	1.858
4.	Proizvodnja i opskrba električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	12	0	3.089	36
5.	Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	0	0	23	0	775	12
6.	Građevinarstvo	1.346	1.269	1.689	1.278	67.982	559
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	4.302	2.963	5.359	2.931	63.089	826
8.	Saobraćaj i skladištenje	24	24	39	26	8.835	90
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	1.891	1.686	2.006	1.700	17.343	871
10.	Informacije i komunikacije	75	75	82	75	8.837	90
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja I*	263	204	404	153	259.604	371
12.	Poslovanje nekretninama	0	0	93	2	19.689	262
13.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	140	105	4.798	151	35.587	394
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0	19	0	2.922	36
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0	5	0	34.790	33
16.	Obrazovanje	11	9	11	9	1.432	29
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	0	0	18	2	420	8
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	1	0	331	6
19.	Ostale djelatnosti	201	201	221	203	859	101
20.	Ukupno	13.579	11.454	20.584	11.460	612.127	6.006

/* U poziciji Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 18.424 h/KM

6.3.8. Vanbilansne izloženosti i ispravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti**Tabela 22.** Vanbilansne izloženosti i spravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti na 31.12.2024. godine

Red. Br.	Grane privrede	Ukupna vanbilansna izloženost	Ispravke vrijednosti vanbilansa
1.	Poljoprivreda, šumarstvo , ribolov	298	2
2.	Vađenje ruda i kamena	0	0
3.	Prerađivačka industrija	9.250	61
4.	Proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, gasom, parom i klimatizacija	223	2
5.	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodaranjem otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	167	1
6.	Građevinarstvo	9.915	39
7.	Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala	3.129	22
8.	Prijevoz i skladištenje	2.574	13
9.	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	444	4
10.	Informacije i komunikacije	265	1
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.147	10
12.	Poslovanje nekretninama	1.440	15
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	3.876	17
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	491	2
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	500	9
16.	Obrazovanje	1	0
17.	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	39	0
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	15	0
19.	Ostale djelatnosti	31	3
20.	Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	240	1
21.	Opća potrošnja (stanovništvo)	2.710	9
22.	Ukupno	36.755	211

6.3.9. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Tabela 23. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje 01.01.2024.g.	15.926	6.820
2.	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	119	3.043
3.	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-2.072	-2.552
4.	Završno stanje 31.12.2024.g.	13.973	7.311

6.3.10. Korištenje kreditnog rejtinga

Tokom 2024. godine Banka je samo za klasu izloženosti prema državi i Centralnoj banci BiH koristila dugoročni kreditni rejting za državu Bosnu i Hercegovinu agencije za eksterni kreditni rejting Moody's. Za izloženosti prema ino bankama korišten je kreditni rejting ino banaka agencije, a za ino banke koje nemaju kreditni rejting korišten je kreditni rejting države gdje ino banka ima sjedište. Banka koristi procjene dvije vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika Moody's i Fitch, uzimajući rejting koji je manje povoljan.

Banka ima izloženosti prema instucijama po osnovu novčanih sedstava kod ino banaka koje imaju visoki rejting.

Tabela 24. Kreditni rejting ino banaka

R/B	Naziv ino banke	FM's rejting	Naziv rejting agencije	Iznos sredstava
2.1.	Unicredit Bank Austrija	A2	Moody's	6.650
2.2.	Unicredit SPA Milano	Baa1	Moody's	2.197
2.3.	Zagrebačka banka dd Zagreb	BBB+	Fitch	4.196
2.4.	Raiffeisen ZentralBank Wien	A1	Moody's	5.721
2.5.	Nordea Bank AB Stockholm	Aa3	Moody's	43
2.6.	Landesbank Baden WS	Aa2	Moody's	12.621
	Ukupno			31.428

Pregled raspoređivanja kreditnog rejtinga u nivoe kreditnog kvaliteta:

Tabela 25. Moody's kreditni rejting

Moody's	Aaa do Aa3	A1 do A3	Baa1 do Baa3	Ba1 do Ba3	B1 do B3	Caal do D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Tabela 26. Fitch kreditni rejting

Fitch	AAA do AA-	A+ -do A-	BBB+ do BBB-	BB+ do BB-	B+ do B-	CCC+ do D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

6.3.11. Pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Banka primjenjuje jednostavnu metodu finansijskog kolaterala kod primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika. Prema jednostavnoj metodi finansijskog kolaterala, priznatom finansijskom kolateralu Banka dodjeljuje vrijednost jednaku njegovoj tržišnoj vrijednosti. Banka primjenjuje ponder rizika 0% obzirom da se radi o gotovinskom pologu.

U nastavku dat pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite.

Tabela 27. Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite na 31.12.2024.g.

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	165.236	0	165.236	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	34.756	0	35.822	0
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	11	0	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	38.432	0	38.432	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	168.306	525	162.198	525
8.	Izloženosti prema stanovništvu	164.916	1.965	164.366	1.948
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	165.743	0	165.743	0
10.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	3.505	0	3.505	0
15.	Ostale izloženosti	39.185	0	44.805	0

6.4. Rizik klimatskih promjena i okolišni rizici

U okviru identifikacije rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena kroz analizu materijalnosti ovog rizika zaključeno je da se isti posmatra kao podkategorija kreditnog rizika obzirom na dominantnu vezanost za kreditno - garancijski portfolij.

Obzirom da je toku proces usklađivanja sa dostupnom regulativom uz prioritetan značaj obezbjeđenja klimatski i okolišno relevantnih podataka, u sadašnjoj fazi Banka je prepoznala prisutnost rizika i procjenila materijalnost. Procjena materijalnosti fizičkih i tranzicijskih rizika urađena je za osnovne vrste rizika tj. kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik, strateški rizik i rizike poslovnog modela, te operativne i reputacijske rizike Banke.

Na osnovu Mape rizika od klizišta za stambeni sektor u Bosni i Hercegovini Ministarstva sigurnosti iz 2015. godine pripremljen je pregled kreditnog portfolija Banke, podijeljen na portfolij stanovništva i pravnih lica razvrstan prema ocjenama rizika od poplava i klizišta (fizički rizici).

Tabela 28. Krediti u općinama-najviše izloženih rizikom poplava/klizišta

Naziv opštine	Portfolij stanovništva potencijalno pod rizikom na 31.12.2024.	Portfolij pravnih lica potencijalno pod rizikom na 31.12.2024.	Ukupno	Indeks rizika poplave	Indeks rizika klizišta
Banja Luka	99		99	15	25
Bosanska Krupa	18		18	9	
Brčko	13.429	4.868	18.297	12	
Centar	46.866	66.992	113.858		78
Doboj	164		164	20	
Goražde	22.959	2.845	25.804	10	
Grad Mostar	10.736	11.073	21.809		55
Kakanj	613		613		34
Kladanj	44		44		56
Maglaj	5.248	7.074	12.322	22	
Novi Grad	240		240		56
Odžak	19		19	16	
Sanski Most	16	2.284	2.300	19	
Stari Grad	26		26		43
Šipovo	15		15		26
Tuzla	187	1.714	1.901		100
Vogošća	2.549	10.127	12.676		35
Zenica	12.755	11.241	23.996		37
Portfolij potencijalno pod rizikom	115.981	118.218	234.199		
Ukupan portfolij kredita na 31.12.2024	174.922	230.346	405.268		
% učešća portfolija pod rizikom klimatskih rizika	66%	51%	58%		

Mitigiranje rizika klimatskih promjena u ovoj fazi vezano je za kolaterale kojim su obezbjeđene ove izloženosti i osiguranje kolaterala u odnosu na navedene fizičke rizike.

Analiziran je portfolij pravnih lica sa aspekta industrije kojoj pripada. Ovo podrazumijeva klasificiranje NACE kodova u CPRS – kodove relevantne za klimatsku politiku.

Tabela 29. Kreditni portfolio pravnih lica prema CPRS industrijama i djelatnostima

Industrija	Stanje na dan 31.12.2024.
1- Fosilna goriva	4,724
2 - Komunalna privreda	4,046
3 - Energetski intenzivna grana	39,961
4 - Građevina	52,697
5 - Transport	16,378
6 - Poljoprivreda	3,738
7 - Finansije	10,635
8 - Ostalo	97,597
Ukupno	229,775
Izloženost klimatskom riziku	121,543
Učešće izloženosti pravnih lica	53%
Ukupno kreditni portfolio	405,268
Učešće u ukupnim kreditima	30%

Prema podacima sa 31.12.2024. godine, 53% portfolija pravnih lica Banke pripada portfoliju koji bi mogao biti efektiran klimatskim promjenama. I dalje je dostupnost podataka za analizu ograničena, tako da rezultati analize mogu odstupati od očekivanja.

Tabela 30. Pregled učešća kredita pravnih lica prema CPRS i nivoima kreditnog rizika

Industrija	S1	S2	S3
1- Fosilna goriva	100%	0%	0%
2 - Komunalna privreda	94%	6%	0%
3 - Energetski intenzivna grana	63%	32%	6%
4 - Građevina	87%	9%	4%
5 - Transport	99%	1%	0%
6 - Poljoprivreda	58%	3%	39%
7 - Finansije	96%	1%	2%
8 - Ostalo	80%	14%	6%

Iako se može zaključiti da je izloženost Banke klimatsko i okolišno osjetljivim sektorima pravnih lica značajna, bez dodatnih podataka i informacija iz seta ESG okvira relevantnih podataka, čemu težimo, nije moguće dobiti pouzdane zaključke o održivosti poslovnih modela pojedinačnih klijenata, te njihovoj izloženosti fizičkim i prelaznim rizicima.

6.5. Stopa finansijske poluge

Odlukom o izračunavanju kapitala banke (Odluka) propisana je metodologija izračuna i regulatorni okvir za praćenje visine finansijske poluge. Banke su dužne da osiguraju i održavaju stopu

finansijske poluge, kao odnos osnovnog kapitala i mjere ukupne izloženosti u iznosu od najmanje 6%.

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala Banke se podijeli sa mjerom ukupne izloženosti Banke, te se izražava u postotku.

Mjera ukupne izloženosti Banke je zbir vrijednosti izloženosti:

- Sve stavke bilansne imovine, utvrđene u Odluci, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja osnovnog kapitala, i
- Vanbilansnih stavki, finansijskih derivata i repo transakcija kako je utvrđeno u Odluci.

Banka utvrđuje vrijednost izloženosti bilansne imovine umanjenu za ispravke vrijednosti.

Banka utvrđuje vrijednost izloženosti vanbilansnih stavki na način da uzima knjigovodstvenu vrijednost stavki umanjenu za rezerve za kreditne gubitke po međunarodnom standardu za vanbilansne stavke pomnožena sljedećim faktorima konverzija:

- Konverzijski faktor za vanbilansne stavke niskog rizika koji se primjenjuje za neiskorištene kreditne linije za kreditiranje i izdavanje garancija, otkupa vrijednosnih papira ili akcepata koje se mogu bezuslovno opozvati u bilo kojem trenutku bez prethodne obavijesti u skladu sa Odlukom, kao i ugovoreni međubankarski limiti iznosi 10%,
- Konverzijski faktor za vanbilansne stavke srednjeg/niskog rizika: dokumentarni akreditivi, garancije za ozbiljnost ponude za dobro izvršenje posla, za unaprijed izvršena plaćanja i zadržane iznose, neiskorištene kreditne linije sa izvornim dospjećem do i uključujući godinu dana, u skladu sa Odlukom je 20%,
- Konverzijski faktor za vanbilansne stavke srednjeg rizika: garancije za plaćanje isporučene robe, garancije za plaćanje carinskog duga, neiskorištene kreditne linije sa izvornim dospjećem od više od godinu dana, u skladu sa Odlukom je 50%, i
- Konverzijski faktor za sve druge vanbilansne stavke visokog rizika iznosi 100%.

U narednoj tabeli dat je prikaz izračuna stope finansijske poluge Banke na dan 31.12.2024. godine:

Tabela 31. Finansijska poluga

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	8.485
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	5.261
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	5.119
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	
Ostala imovina	663.017
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	-1.826
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	680.056
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	72.104
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	10,60%

Banka je ostvarila stopu finansijske poluge iznad minimalno propisane stope i ista iznosi 10,60%.

Najznačajniji faktori koji su uticali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu su:

- uključivanje dijela dobiti iz 2024.godine u iznosu 8.000 h/KM u izračun regulatornog kapitala (nakon dobijene saglasnosti FBA) uticalo je na povećanje regulatornog kapitala,
- povećanje ulaganja u nematerijalnu imovinu – softver je uticalo na povećanje odbitnih stavki od kapitala i umanjenje regulatornog kapitala,
- na povećanje ukupne imovine najviše uticaja su imala povećanje pozicije Krediti i potraživanja od klijenata (povećala se u iznosu 27.840 h/KM odnosu na 2023.godinu) i Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (povećala se u iznosu 11.351 h/KM odnosu na 2023.godinu).

Banka upravlja rizikom prekomjerne finansijske poluge na način da prati i planira rast kreditne aktive i upravlja izvorima finansiranja koji mogu uticati na rast sveukupne aktive. Rizik prekomjerne finansijske poluge uključen je i u ICAAP Banke, te se vrši redovno planiranje navedenog pokazatelja kroz Plan kapitala Banke.

Izvještaj o stopi finansijske poluge, a koji se izvještava prema Agenciji za bankarstvo FBiH, se izrađuje na kvartalnoj osnovi. Pored toga Banka na mjesečnoj osnovi izračunava stopu finansijske poluge i prati visinu iste. Izrada izvještaja je u nadležnosti Direkcije za računovodstvo i izvještavanje a dostavlja iste Upravi Banke i ALCO odboru.

7. Likvidnost

Strategija likvidnosti Banke se zasniva na pravovremenosti ispunjavanja svih obaveza, održavanja povjerenja klijenata na visokom nivou čime se osigurava imidž sigurne i stabilne banke.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti predstavlja okvir za sveobuhvatno upravljanje likvidnosti i rizikom likvidnosti u Banci, sastavni je dio cjelokupnog procesa upravljanja rizicima u Banci, a srazmjeren je vrsti, obimu i složenosti poslovanja Banke.

Poslovne aktivnosti Banke podrazumijevaju usklađenost sa strategijom likvidnosti u cilju:

- Pravovremenog izmirenja obaveza prema deponentima;
- Blagovremenog odgovora na kreditne zahtjeve klijenata uključujući realizaciju svih odobrenih kreditno-garancijskih aranžmana;
- Realnoj visini i međusobnom odnosu aktivnih i pasivnih kamatnih stopa;
- Održavanju zaštitnog sloja likvidnosti u mjeri u kojoj je potrebno kako bi Banka zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij testa likvidnosti od 30 kalendarskih dana;
- Poštivanje regulatornih zahtjeva sa aspekta likvidnosti.

Strategija likvidnosti usmjerena je na upravljanje usklađenošću aktive i pasive, upravljanje likvidnošću aktive i upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti.

Politikom likvidnosti definiše se održavanje propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti, struktura imovine i obaveza banke, identifikovanje izvora rizika likvidnosti i način prevazilaženja istih, sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, projekcije novčanih tokova i sl.

Praćenje i kontrola rizika likvidnosti podrazumijeva: održavanje obavezne rezerve kod Centralne banke BiH, održavanje propisanog koeficijenta pokrića likvidnosti, praćenje interno definisanog koeficijenta pokrića likvidnosti zbirno za sve valute i pojedinačno za značajne valute KM i EUR, održavanje ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza na mjesečnom nivou, praćenje interno definisanih pokazatelja likvidnosti i njihovih limita, praćenje strukture imovine i obaveza.

Direkcija za upravljanje sredstvima nadležna je za dnevno i unutarдневно upravljanje likvidnošću. U sklopu Direkcije organizaciono je smješten Odjel za upravljanje aktivom i pasivom i upravljanje trezorom koji je odgovoran za pripremu podataka za izvještaje iz nadležnosti Odjela, kao i za nadzor nad stavkama likvidne imovine koje čine zaštitni sloj likvidnosti. Dnevno se u sklopu Izvještaja o dnevnoj likvidnosti prati dostupna cijena vrijednosnih papira na Sarajevskoj berzi koji ulaze u zaštitni sloj likvidnosti.

Direkcija za upravljanje sredstvima prati, upravlja i izvještava o dnevnoj/tekućoj i dinamičkoj/budućoj likvidnosti, prati ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza na osnovu izvještaja BA 60.00 i BA 61.00, prati izvore sredstava i 15 najvećih izvora sredstava Banke na osnovu izvještaja BA 08.00, dok Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima kroz svoje redovne mjesečne i kvartalne izvještaje prati ostvarene propisane i interno definisane pokazatelje likvidnosti i njihove limite. Svako odstupanje se analizira, predlažu se korektivne mjere i prati njihova realizacija, odnosno prevazilaženje neusklađenosti.

U sistem izvještavanja o riziku likvidnosti u ulozi izvjestioca uključeni su Direkcija za upravljanje sredstvima i Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima. Direkcija za upravljanje sredstvima sačinjava Izvještaj o dnevnoj i unutarдневноj likvidnosti i interni izvještaj o dnevnoj likvidnosti, zatim mjesečno Izvještaj o stanju likvidnosti i buduća likvidnost, simulacija ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza, LCR-a i NSFR-a na dan, Izvještaj o ostvarenju Plana likvidnosti i plana izvora finansiranja, izvještaj BA 60.00, BA 61.00 i BA 08.00, i iste dostavlja ALCO odboru, Internoj reviziji, Upravi Banke u skladu sa definisanim rokovima. U okviru Odjela kontrole rizika vrši se obračun Koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR) na dnevnom i mjesečnom nivou.

Banka upravlja rizikom likvidnosti u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima praćenjem i održavanjem propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti.

Obavezna rezerva – Banka je dužna da na računu rezervi kod Centralne banke BiH drži minimalno zakonom propisani iznos sredstava u KM i EUR valuti, na kraju svakog dana u cilju ispunjavanja obavezne rezerve (iznos obavezne rezerve propisan u skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade za iznos obavezne rezerve). Banka je tokom 2024. godine ispunjavala regulatorne propise u pogledu obavezne rezerve.

Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) – Koeficijent pokrića likvidnosti je koeficijent koji predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana, pri čemu koeficijent pokrića likvidnosti treba da iznosi ≥ 100 .

Banka je na 31.12.2024. godine ostvarila koeficijent likvidnosne pokrivenosti u iznosu od 206,17%. Banka prati LCR zbirno za sve valute i pojedinačno za značajne valute KM i EUR za koje je propisala i interne limite.

Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od imovine niova 1 (EHQLA) koja čini 100% zaštitnog sloja likvidnosti, a sastoji se od gotovine (kovanice i novčanice), rezervi koje Banka drži u Centralnoj banci BiH u iznosu iznad obavezne rezerve, odnosno koje može povući u svakom trenutku, kao i u periodima stresa i imovine jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Ukupni 30-dnevni neto likvidnosni odlivi predstavljaju zbir likvidnosnih odliva (koji se izračunavaju množenjem preostalih stanja različitih kategorija ili vrsta obaveza i vanbilansnih obaveza sa stopama po kojima se očekuje da će oni isteći ili biti povučeni) umanjenih za zbir likvidnosnih priliva, ali ne smiju biti manji od nule.

Tabela 32. Koeficijent pokrića rizika likvidnosti

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1	Zaštitni sloj likvidnosti	160.637
2	Neto likvidnosni odlivi	77.915
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	206,17%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	160.637
5	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7	Obezbijedeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
8	Obezbijedeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, "prije primjene gornje granice"	160.637
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	
11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, "prije primjene gornje granice"	
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	
15	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	
16	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	
17	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	
23	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28	Iznos viška likvidne imovine	
29	Zaštitni sloj likvidnosti	160.637
Neto likvidnosni odlivi		

30	Ukupni odlivi	115.514
31	Potpuno izuzeti prilivi	
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	38.599
33	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	
34	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	38.599
35	Neto likvidnosni odliv	77.915

Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)

Banka u skladu sa regulatornim propisima izvještava o NSFR-u u izvještajnoj valuti za sve stavke bez obzira na stvarnu nominaciju valute i zasebno za stavke nominirane u svakoj značajnoj valuti. Minimalni regulatorno propisani NSFR banke mora biti veći ili jednak 100%.

Za potrebe kvalitetnijeg praćenja izloženosti riziku likvidnosti Banka NSFR se prati na mjesečnom nivou.

Banka je na 31.12.2024. godine ostvarila koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja u iznosu od 148,54%.

Tabela 33. Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja – NSFR

ID	Stavka	Iznos	Potrebno stabilno finansiranje	Raspoloživo stabilno finansiranje	Koeficijent
1	POTREBNO STABILNO FINANSIRANJE	784.406	319.862		
1.1	RSF od imovine centralne banke	182.192	0		
1.2	RSF od likvidne imovine	34.036	0		
1.3	RSF od vrijednosnih papira koji nisu likvidna imovina	5.542	4.719		
1.4	RSF od kredita	416.142	284.512		
1.5	RSF od međuzavisne imovine	0	0		
1.6	RSF od imovine unutar grupe ili institucionalnog sistema zaštite ako je predmet povlaštenog tretmana	0	0		
1.8	RSF od doprinosa garantnom fondu centralne druge ugovorne strane	0	0		
1.9	RSF od ostale imovine	25.105	24.125		
1.10	RSF od vanbilansnih stavki	121.389	6.506		
2	RASPOLOŽIVO STABILNO FINANSIRANJE	659.265	0	475.131	
2.1	ASF od stavki i instrumenata kapitala	73.930		73.930	
2.2	ASF od depozita stanovništva	255.390		237.757	
2.3	ASF od ostalih nefinansijskih klijenata (osim centralnih banaka)	256.527		129.264	
2.4	ASF od operativnih depozita	0		0	
2.5	ASF od obaveza i obavezujućih linija unutar grupe ili institucionalnog sistema zaštite na koje se primenjuje povlašteni tretman	0		0	
2.6	ASF od finansijskih klijenata i centralnih banaka	24.887		800	
2.7	ASF od obaveza prema drugoj ugovornoj strani koja se ne može odrediti	0		0	
2.8	ASF od međuzavisnih obaveza sa odobrenjem Agencije	0		0	
2.9	ASF od ostalih obaveza	48.531		33.380	
3	NSFR				148.54%

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza

Banka redovno prati ročnu usklađenosti finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana putem regulatornih izvještaja BA 60.00 i ročne usklađenosti finansijske imovine i finansijskih obaveza BA 61.00. Finansijska aktiva i finansijske obaveze ročnosti do 30 dana uključena je u sistem internih limita rizika likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti vrši se kroz redovno praćenje i kontrolu regulatorno i interno definisanih limita za set pokazatelja rizika likvidnosti koji su detaljno definisani Politikom sa procedurama upravljanja rizikom likvidnosti i Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS).

Pokazateljii rizika likvidnosti koje Banka smatra strateški važnim na 31.12.2024.godine iznosili su:

Tabela 34. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelj	31.12.2024.	Interni limiti
Omjer kredita i depozita LDR	75,64%	✓
Omjer pokrića likvidnosti LCR	206,17%	✓
Omjer netostabilnog finansiranja NSFR	148,54%	✓

8. Vlasnička ulaganja Banke

Banka posjeduje manjinska vlasnička ulaganja u druga pravna lica. Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su vršena iz strateških razloga ili kao rezultat sticanja u postupku naplate plasmana.

U skladu sa MSFI 9 ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su klasifikovana u skladu sa poslovnim modelom – finansijski instrumenti koji se drže radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine i prodaje. Poslovni ciljevi koje Banka ostvaruje su: rast vrijednosti imovine kroz povećanje fer vrijednosti instrumenta, strateški ciljevi i sl.

Vlasnički vrijednosni papiri koje Banka posjeduje su klasifikovani kao finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Vrednovanje ovih ulaganja se vrši po fer vrijednosti, pri čemu se promjene fer vrijednosti iskazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Tabela 35. Vlasnička ulaganja

Vrsta izloženosti	Klasifikacija u skladu sa MSFI 9	Knjigovodstvena / fer vrijednost
Kotiraju na berzi ali se ne trguje	FVOSD	57
Kotiraju na berzi	FVOSD	3.448

Banka u 2024. godini nije ostvarila dobitak/gubitak koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

9. Kamatni rizik

Izloženost Banke kamatnom riziku proizilazi iz ročne neusklađenosti kamatonosne aktive i pasive, i moguće promjene kamatnih stopa na tržištu. Ročna neusklađenost mjeri se koeficijentom promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige (EVB) koji predstavlja omjer EVB-a i regulatornog kapitala, dok se promjena visine kamatnih stopa mjeri u odnosu na njihov uticaj na godišnji neto kamatni prihod (NII).

Izvori kamatnog rizika su:

- **Rizik odstupanja** koji proizilazi iz ročne strukture kamatno osjetljivih instrumenata, odnosno razlika u periodu do promjene njihove kamatne stope, te obuhvata promjene ročne strukture kamatnih stopa koje se pojavljuju dosljedno na krivoj prinosa (paralelni rizik) ili različito po periodu (neparalelni rizik).
- **Rizik osnove** je koji proizilazi iz primjene različitih referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim dospijecem ili vremenom do sljedeće promjene kamatne stope, odnosno iz nesavršenosti korelacije referentnih kamatnih stopa za kamatno osjetljive instrumente.
- **Rizik krive prinosa** koja predstavlja međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospijeca kredita. Rizik proizilazi iz nejednakih pomjeranja kamatnih stopa za pojedine bilansne pozicije što utiče na promjenu nagiba i krive prinosa,
- **Rizik opcije** koji proizilazi iz ugrađenih opcija u kamatno osjetljive pozicije (kredit sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.), što utiče na planirane novčane tokove i ekonomsku vrijednost Banke.

Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi¹ propisani su minimalni standardi za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i način izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Ekonomska vrijednost bankarske knjige je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekvanih novčanih tokova imovine umanjene za novčane tokove obaveza banke.

Za potrebe izvještavanja FBA, Banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za sve ostale valute ukupno.

Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona kojima se dodjeljuju ponderi.

Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu. Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke ne bi trebao biti veći od 20%, a pokazuje procentualni potencijalni gubitak kapitala ukoliko dođe do promjene kamatnih stopa za 200 b.p.

U svrhu mjerenja kamatnog rizika odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala utvrđuje se mjesečno.

Trenutni model za mjerenje kamatnog rizika polazne pretpostavke ne bazira na podacima o prijevremenim otplata i kretanju a'vista depozita, a knjigovodstvena stanja istih raspoređuju se u skladu sa važećim regulatornim Uputstvom za popunjavanje izvještaja banke o kamatnom riziku

¹ Agencija za bankarstvo F BiH je krajem 2023.godine objavila novu Odluku o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi čija primjena počinje od 30.06.2025.godine

u bankarskoj knjizi. Banka je u procesu usklađivanja modela za mjerenje kamatnog rizika sa zahtjevima nove regulatorne odluke koja će se primjeniti od 30.06.2025.godine.

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2024. godine iznosi 12.26% što je u granicama regulatornog ograničenja:

Tabela 36. Ekonomska vrijednost bankarske knjige

Red	Oznaka	Iznos/Procenat
010	Neto ponderisana pozicija po valuti BAM – EVB (FKS+PKS+AKS)	5.774
020	Neto ponderisana pozicija po valuti EUR – EVB (FKS+PKS+AKS)	3.193
120	Neto ponderisana pozicija po valuti OSTALO – EVB (FKS+PKS+AKS)	-127
130	Promjena ekonomske vrijednosti	8.840
140	Regulatorni kapital	72.104
150	(Promjena ekonomske vrijednosti / regulatorni kapital)*100	12,26%

Rast kamatnih stopa za 1 b.p. simulirana na kamatonosni portfelj aktive i pasive, ročnosti do 12 mjeseci, u KM i EUR valuti, na dan 31.12.2024. godine, dovela bi do smanjenja planiranog neto kamatnog prihoda na godišnjem nivou za 201 hiljadu KM.

Banka je definisala ciljane pokazatelje kamatnog rizika u okviru RAS koje prati mjesečno kako bi se kretanje nivoa kamatnog rizika održavalo u okviru definisanog risk apetita.

10. ICAAP i ILAAP

Ključne faze procesa **ICAAP-a** i **ILAAP-a** u Banci su:

- identifikacija rizika;
- profil rizičnosti i testiranje otpornosti na stres;
- definisanje sklonosti preuzimanja rizika;
- alokacija kapitala;
- praćenje i izvještavanje.

Tabela 37. Sažet opis postupaka ICAAP-a i ILAAP-a

Faza	ICAAP	ILAAP
Idenfitikacija rizika	Top-down i Bottom-up pristup	
Profil rizičnosti i testiranje otpornosti na stres	Stres testiranje kapitalno relevantnih rizika	Stres testiranje likvidno relevantnih rizika
Definisanje sklonosti preuzimanju rizika	Definisanje seta ključnih i pomoćnih indikatora internim aktom Politika sklonosti preuzimanja rizika (RAF i RAS)	
Alokacija kapitala	Alokacija kapitala na rizike Stuba I i Stuba II	-
Praćenje i izvještavanje	Minimalno kvartalni izračun stopa kapitala uzimajući u obzir interne kapitalne zahtjeve	Minimalno kvartalni stres test likvidnosti

Tabela 38. Značajni rizici

Značajni rizici	Nivo značajnosti	Izdvojen kapitalni zahtjev
Kreditni rizik	visok	Da
Rezidualni rizik	srednji	Da
Sistemska rizik	nizak	Ne
Koncentracijski rizik	srednji	Da
Rizik druge ugovorne strane	nije izložena	Ne
Rizik države	nije izložena	Ne
Klimatski i okolišni rizici	nizak	Ne
Valutni rizik	nizak	Ne
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	srednji	Da
Rizik odstupanja	srednji	Da
Rizik krive prinosa	srednji	Da
Rizik opcije	nizak	Ne
Operativni rizik	visok	Da
Prekid rada i narušavanje rada sistema	srednji	Da
Rizik izvrš. ispor. i upr. proc.	srednji	Da
Klijenti, proizvodi i poslovne prakse	srednji	Da
Pravni rizik	srednji	Da
Rizik SPNIFT-a	srednji	Da
Rizik kadrova	visok	Da
Rizik inform. i komun. tehn.	srednji	Da
Rizik eksteralizacije	visok	Da
Kibernetski rizik	srednji	Da
Rizik likvidnosti	srednji	Ne
Rizik tržišne likvidnosti	srednji	Ne
Rizik finan. likvidnosti	srednji	Ne
Rizik prijev. odliva izvora finan.	srednji	Ne
Rizik koncentracije izvora	srednji	Ne
Rizik unutardnevne likvidnosti	srednji	Ne
Rizik kapitala	srednji	Da
Rizik profitabilnosti	nije izložena	Da
Reputacijski rizik	nizak	Da
Strateški rizik	nije izložena	Da
Poslovni rizik	nije izložena	Da

Tabela 39. Rizici koji nisu značajni

Rizici koji nisu značajni	Nivo značajnosti	Izdvojen kapitalni zahtjev
Valutno inducirani kreditni rizik	nije izložena	Da
Kamatno inducirani kreditni rizik	nije izložena	Da
Rizik slobodne isporuke	nije izložena	Ne
Rizik namirenja	nije izložena	Da
Rizik transfera	nije izložena	Ne
Političko-ekonomski rizik	nije izložena	Ne
Migracijski rizik	nije izložena	Ne
Tržišni rizik	nije izložena	Ne
Pozicijski rizik	nije izložena	Da
Robni rizik	nije izložena	Da
Rizik kreditne marže	nije izložena	Da
Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik)	nije izložena	Ne
Rizik osnove (kamatni rizik)	nije izložena	Da
Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja	nije izložena	Da
Rizik internih i eksternih prevara	nije izložena	Da
Odnos sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu	nije izložena	Da
Rizik štete na materijalnoj imovini	nije izložena	Da
Rizik usklađenosti	nije izložena	Da
Rizik modela	nije izložena	Da
Upravljački rizik	nije izložena	Da
Rizik prekomjerne finansijske poluge	nije izložena	Da
Rizik ulaganja	nije izložena	Ne
Rizik nekretnina	nije izložena	Ne

Korišteni pristup za izračun internih kapitalnih zahtjeva u skladu sa rezultatima ICAAP-a je sljedeći:

- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kreditni Banka je koristila standardizovani pristup koji koristi i za izračun kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, a uvrstila je i rezultate stres testa;
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za *rezidualni rizik* Banka je koristila rezultat stres testa kreditnog rizika;
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za *operativni rizik* uključivo njegove podkategorije Banka je koristila jednostavni pristup koji koristi i za izračun kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Pored internih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, Banka je uvrstila je i rezultate stres testa;

- Za rizik koncentracije Banka je izdvojila interni kapitalni zahtjev u skladu sa indeksom individualne (HHII) i sektorske (HHIS) koncentracije, odnosno u skladu sa matricom marži povećanja internog kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik za dobijene rezultate izračunatih indeksa koristeći pri tome i rezultat stres testa;
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi Banka je uključila procjenu zasnovanu na testiranju otpornosti na stres.

Za ostale značajne rizike koji nisu kvantitativno mjerljivi a kontrolno su relevantni, Banka je izdvojila dodatnih 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva na datum 31.12.2024. godine a prema internoj procjeni materijalnosti njihovog uticaja koji je procjenjen kao minimalan.

Banka je u skladu sa propisanim principima implementacije **ILAAP-a** uspostavila okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja kroz:

- Set internih akata kojim su definisani svi elementi upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti;
- Adekvatnu organizacionu strukturu u kojoj su jasno definisani i razdvojeni organizacioni dijelovi koji upravljaju likvidnošću i preuzimaju rizik likvidnosti od onih koji kontrolišu i mjere rizik likvidnosti;
- Praćenje i kontrolu regulatornih i interno uspostavljenih limita likvidnosti i rizika likvidnosti;
- Upravljanje i donošenje odluka vezanih za rizik likvidnosti u sklopu internog upravljanja Bankom kroz rad ALCO odbora, Uprave, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora Banke;
- Izvještavanje o riziku likvidnosti.

Interni akti kojima je Banka definisala upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti su:

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika sa procedurom za upravljanje rizikom likvidnosti koja uključuje Plan za vanredne slučajeve poremećaja likvidnosti;
- Godišnji i srednjoročni Plan likvidnosti i plan izvora finansiranja.

Uspostavljeni su mehanizmi upravljanja dnevnom i unutardnevnom likvidnošću prilagođeni poslovnom modelu Banke.

Direkcija za upravljanje sredstvima preuzima rizik likvidnosti kroz kontinuirano upravljanje aktivom i pasivom, a Odjel kontrole rizika – funkcija upravljanja rizicima upravlja i vrši kontrolu rizika likvidnosti, o čemu putem mjesečnih i kvartalnih izvještaja redovno izvještavaju ALCO odbor, Upravu Banke, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor. Kroz mjesečne i kvartalne izvještaje prate se regulatorni i interno definisani limiti, svako odstupanje se analizira, predlažu se korektivne mjere i prati njihova realizacija, odnosno prevazilaženje eventualnih neusklađenosti.

11. Podaci i informacije o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini

Obzirom da Banka na dan 31.12.2024. godine nema založene imovine u obrascu za založenu imovinu popunjava se kolona bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine prema pozicijama aktive u bruto iznosu:

Tabela 40. Podaci i informacije opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost založene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine
Dati krediti	0	405.268
Ulaganja u dužničke instrumente	0	34.036
Ulaganja u vlasničke instrumente	0	3.505
Ostalo	0	242.329

12. Podaci i informacije o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom

U skladu sa članom 17. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije:

Na dan 31.12.2024. godine Banka objavljuje podatke kako je prikazano u nastavku:

- a) kvaliteta finansijske imovine razvrstane u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka:

Tabela 41. Pregled finansijske imovine

R.br.	Vrsta imovine	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupna bruto finansijska imovina po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	159.076			159.076	141			141
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	416.729	35.013	15.166	466.908	3.753	3.207	13.972	20.932
	<i>od čega krediti</i>	355.767	34.790	14.711	405.268	3.634	3.182	13.542	20.358
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	37.541	0	0	37.541				0
4.	UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA	613.346	35.013	15.166	663.525	3.894	3.207	13.972	21.073

- b) kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi, razvrstanih u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka:

Tabela 42. Pregled kredita prema nivoima kreditnog rizika

Br.	Grane privrede	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika
1.	Ukupni krediti pravna lica	186.368	32.101	11.875	2.645	2.881	11.059
1.1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	2.155	108	1.475	32	5	1.475
1.2.	Vađenje ruda i kamena	2.373	1.381	0	35	345	0
1.3.	Prerađivačka industrija	36.237	18.356	3.677	495	1.290	3.376
1.4.	Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2.394	0	0	34	0	0
1.5.	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	603	0	0	11	0	0
1.6.	Građevinarstvo	32.506	684	1.319	439	61	1.243
1.7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	39.995	2.175	3.010	599	198	2.872
1.8.	Prijevoz i skladištenje	5.330	142	22	51	26	24
1.9.	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	4.624	7.955	1.886	61	802	1.680
1.10.	Informacije i komunikacije	4.930	534	73	58	31	73
1.11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	10.066	0	262	139	0	202
1.12.	Poslovanje nekretninama	15.121	0	0	246	0	0
1.13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	25.458	265	140	346	27	105
1.14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.947	0	0	34	0	0
1.15.	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	248	0	0	23	0	0
1.16.	Obrazovanje	1.425	0	11	28	0	9
1.17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	361	13	0	4	3	0
1.18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	317	0	0	6	0	0
1.19.	Ostale uslužne djelatnosti	278	488	0	4	93	0
1.20.	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0
1.21.	Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0
2.	Ukupno stanovništvo	169.399	2.689	2.836	989	301	2.483
2.1.	Opća potrošnja	146.530	2.441	2.457	869	288	2.153
2.2.	Stambena izgradnja	20.023	151	222	101	8	187
2.3.	Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	2.846	97	157	19	5	143
3.	Ukupni krediti	355.767	34.790	14.711	3.634	3.182	13.542

Na dan 31.12.2024. godine krediti fizičkih lica učestvuju sa 43,16%, dok krediti pravnih lica učestvuju sa 56,84% u ukupnim kreditima.

Najznačajnije učešće u ukupnim kreditima pravnih lica imaju grane privrede „prerađivačka industrija“ sa učešćem od 25,30% i „trgovina na veliko i malo“ sa učešćem od 19,61%.

c) Kreditna kvaliteta restrukturiranih izloženosti

Kada je riječ o kreditnoj kvaliteti restrukturiranih izloženosti, stanje kredita na dan 31.12.2024. godine iznosi KM 8.711 hiljada, od čega je KM 3.516 hiljada ili 40,36% u Nivou rizika 3. Od ukupnog iznosa restrukturiranih izloženosti u S3, na pravna lica se odnosi iznos od KM 3.499 hiljada, dok se na stanovništvo odnosi iznos od KM 17 hiljada. Očekivani kreditni gubici po ukupnim restrukturiranim kreditima iznose KM 3.914 hiljada, dok se na kredite iz nivoa kreditnog rizika 3 odnosi iznos od KM 3.237 hiljada. Sve navedeno prikazano je u narednoj tabeli, razvrstano prema sektorskoj strukturi u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka.

Tabela 43. Pregled restrukturiranih kredita

Restrukturirani krediti	Stanje kredita				Očekivani kreditni gubici			
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	300	4.894	3.499	8.693	3	674	3.223	3.900
1.1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov			1.462	1.462			1.462	1462
1.2. Vađenje ruda i kamena				0				0
1.3. Prerađivačka industrija	63	3.507	53	3.623	1	554	40	595
1.4. Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija				0				0
1.5. Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša				0				0
1.6. Građevinarstvo			665	665			608	608
1.7. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	237	960	154	1.351	2	52	69	123
1.8. Prijevoz i skladištenje				0				0
1.9. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)			1.065	1.065			944	944
1.10. Informacije i komunikacije				0				0
1.11. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja			100	100			100	100
1.12. Poslovanje nekretninama				0				0
1.13. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti		120	0	120		9	0	9
1.14. Administrativne i				0				0

pomoćne uslužne djelatnosti								
1.15. Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje				0				0
1.16. Obrazovanje				0				0
1.17. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi				0				0
1.18. Umjetnost, zabava i rekreacija				0				0
1.19. Ostale uslužne djelatnosti		307		307		59		59
1.20. Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe				0				0
1.21. Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela				0				0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	0	1	17	18	0	0	14	14
2.1. Opća potrošnja		1	17	18			14	14
2.2. Stambena izgradnja				0				0
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)				0				0
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	300	4.895	3.516	8.711	3	674	3.237	3.914

Zbirni pregled restrukturiranih kredita za pravna lica i stanovništvo dat je u narednom pregledu:

Tabela 44. Zbirni pregled restrukturiranih kredita pravnih i fizičkih lica na 31.12.2024. godine

Restrukturirani krediti	Stanje kredita				Očekivani kreditni gubici			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Pravna lica	300	4.894	3.499	8.693	3	674	3.223	3.900
Stanovništvo	0	1	17	18	0	0	14	14
Ukupno	300	4.895	3.516	8.711	3	674	3.237	3.914

d) Promjena stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda

U toku izvještajnog perioda evidentno je smanjenje kreditne izloženosti kredita evidentiranih u nivo kreditnog rizika 3, a koje je smanjeno za ukupan iznos od KM 2.266 hiljade. Smanjenje je uzrokovano naplatom i oporavkom predmetnih potraživanja, kao i izvršenog trajnog otpisa i računovodstvenog otpisa za potraživanja gdje su se za to stekli uslovi.

Rekapitulacija promjena za kredite klasifikovane u nivo kreditnog rizika 3 data je u narednoj tabeli:

Tabela 45. Promjene na kreditima klasifikovanim u nivo kreditnog rizika 3 na 31.12.2024. godine

PROMJENA STANJA KREDITA S3	Početno stanje	ECL	Novi nekvalitetni krediti	Oporavak	Naplata	Računovodstveni otpis	Trajni otpis	Ostalo	Krajnje stanje	ECL
Pravna lica	14.342	13.111	1577	-21	-3873	-150	0	0	11.875	11.059
Stanovništvo	2.635	2.290	808	-39	-270	-287	-11	0	2.836	2.483
Ukupno	16.977	15.401	2.385	-60	-4.143	-437	-11	0	14.711	13.542

Kretanje očekivanih kreditnih gubitaka prethodno iskazanih nekvalitetnih kredita, dato je u tabeli u nastavku:

Tabela 46.Kretanje ECL u Nivou 3 rizika

		Ispravka vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	15.401
2.	Neto rast/smanjenje ispravki vrijednosti	-1.859
3.	Završno stanje	13.542

- e) podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Tokom 2024. godine Banka je stekla četiri nova kolaterala tokom procesa naplate, a četiri (tri nekretnine i zemljište) je prodala. Na dan 31.12.2024. godine, Banka ima 13 kolaterala stečenih naplatom (nekretnine i oprema) koji su knjigovodstveno evidentirani po 1 KM.

Tabela 47. Pregled stečene imovine

Vrsta imovine	Broj	Knjigovodstvena vrijednost
Poslovni prostor	6	6
Kuća	6	6
Zemljište	-	-
Oprema	1	1